Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 116 (1366) ♦ Четвер, 27 червня 1996 року ♦ Ціна договірна

КОНСТИТУЦІЯ: І ЖИВИМ, І НЕНАРОЖДЕННИМ

Парламентська хроніка

Денне та вечірнє засідання 25 червня

Тепер можна сказати: нарешті, крига скресла! Після тривалих суперечок Верховна Рада стала на шлях прийняття нової Конституції. Після перерви розпочалося безпосередньо постатейне обговорення й голосування. Початок — обнадійливий: перше положення преамбули («Ми, український народ»...) після нетривалого обміну думками було прийняте необхідною більшістю (306 голосів).

Однак з наступного положення (щодо основ державотворення) консенсусу вдалося досягти лише після численних виважувань, як мовиться, «на смак» та «на колір». Зрештою, і тут порозумілися (302 голоси «за»).

(Закінчення на 2-й стор.).

Діалог у Варшаві

Спільна декларація президентів України та Польщі відкрила пакет документів, підписаних за підсумками двосторонніх переговорів у рамках офіційного візиту до Республіки Польщі Президента України Леоніда Кучми, повідомляє Укрінформ.

Серед міжурядових та міжгалузевих угод, скріплених підписами у Варшаві, — угоди про співробітництво в галузі машинобудування, у справі охорони та повернення втрачених і незаконно переміщених під час другої світової війни культурних цінностей, про взаємні безвізові поїздки громадян, про співробітництво в галузі взаємного визнання результатів робіт із сертифікації, про співробітництво між Міністерством промисловості України та Міністерством промисловості та торгівлі Польщі.

Інвестицій без довіри не буває

Прем'єр-міністр Павло Лазаренко виступив перед учасниками міжнародної конференції приватних інвесторів, яка проходить у Києві. Організатори конференції — уряд України та Світовий банк.

Зупинившись на головних напрямах стабілізації економіки, над якими працює Кабмін, він зазначив: уряд усвідомлює, що без залучення інвестицій нам не обійтися. Щомісячна потреба в інвестиціях — 7—8 млрд. доларів США. А загалом Україні потрібні інвестиції щонайменше на 40 млрд. доларів. Особливо інвестування потребують металургійна, машинобудівна та нафтохімічна галузі.

З метою якнайшвидшого залучення іноземних інвесторів уряд визначив п'ять пілотних проектів приватизації великих підприємств, які до кінця року можуть мати нового власника. Десять відсотків акцій цих підприємств належатиме трудовому колективу, а решта — тому інвестору, який переможе в конкурсі за право стати власником підприємства.

Загалом ситуація з іноземним інвестуванням у країні незадовільна. Це, схоже, спричиняють нестабільна політична ситуація, відсутність належної законодавчої бази, часті зміни в уряді, невіра в необоротність реформ.

НЕ ВСЕ ТЕ ЗОЛОТО, ЩО В ЗОЛОТІЙ ОБГОРТЦІ

Що не кажіть, навколо нас — море товарів, переважно імпортних. Від цукерки-свистульки до комп'ютера чи автомобіля. І купуємо привізні речі — інвестуємо економіку близьких та далеких сусідів.

Скажете: купуємо те, що впадає у вічі, зарубіжні товари яскравіші, а наші — сіренькі.

Так, зовні імпортні речі, зокрема продуктові, привабливі. Хоча, за свідченням спеціалістів, чимало з них низькоякісні, а часом навіть шкідливі, і там, за кордоном, їх не купують. Тим часом немало наших виробів, досить високоякісних, залишаються в тіні.

Це проблема з проблем — піднести якість, а отже, і престиж вітчизняних товарів. Щоб люди купували їх, і гроші за них «працювали» на нашу економіку. У цьому важливу роль мають відіграти державні стандарти.

Матеріал про стандартизацію вітчизняної продукції читайте на 7-й стор.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША та Валерія СОЛОВЙОВА.

Бірючий Острів: постріли і відлуння

Першу спробу «звільнитися» від Заїченка було здійснено з допомогою кулі. Нині голову райдержадміністрації, який, захищаючи національний парк, заважав чиновникам «відпочивати», звільнено розпорядженням Президента. Тобто руками тих, хто готував документ. Сподіваємося, Президент дасть вказівку провести службове розслідування...

(Закінчення на 13-й стор.).

Вчасно чи передчасно?

Міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко, беручи участь у конференції НАТО, яка відбулася 21 червня у Варшаві, зробив заяву про те, що Україна виступає за встановлення спеціального партнерства з Північноатлантичним альянсом і підписання відповідної угоди про це. Пропозицію вже передано у керівні органи НАТО і керівництву країн — його членів. Таке повідомлення на черговому брифінгу в МЗС України зробив начальник управління політичного аналізу і прогнозу зовнішньополітичного відомства Ігор Харченко. Суть цього партнерства полягає у досягненні Україною статусу асоційованого члена НАТО.

(Закінчення на 5-й стор.).

Кримська молодь їде в Росію. У воєнізовані табори

Сакське відділення Комуністичної спілки молоді Криму виступило з ініціативою направити з півострова до Росії юнаків та дівчат у воєнізовані табори та загони добровільної праці. Як повідомив журналістам перший секретар відділення Олег Костяков, з його району поїде 800 юнаків «пізнавати суть військової справи і набиратися сил у військово-спортивних таборах Підмосков'я і Смоленська», а 1 400 юнаків та дівчат працюватимуть у загонах добровільної праці Курської, Орловської і Московської областей.

Ця, з дозволу сказати, ініціатива наштовхує на деякі роздуми, зокрема, у зв'язку з недавньою заявою радника президента Російської Федерації Сатарова про створення у Підмосков'ї комуністичних воєнізованих загонів. Отже, що вивчатимуть кримські юнаки та дівчата в Росії, здогадатися неважко.

У номер

Телеграма співчуття

Президент України Леонід Кучма 24 червня надіслав на адресу Президента Грецької Республіки Константіноса Стефанопулоса телеграму, у якій говориться: «З болем дізнався про смерть Андреаса Папандреу — людини визначної долі, політичного діяча видатних здібностей, який від науковця, викладача Гарвардського університету піднявся до посади Прем'єр-міністра Грецької Республіки. Він був дійсно одним з тих грецьких прем'єрів, який в Елладі — країні давніх європейських демократичних традицій — створив собі авторитетне ім'я, закарбувавши його в світову політичну історію.

Прийміть, пане Президенте, щире співчуття з приводу втрати Грецією видатного політика і громадського діяча та запевнення в надзвичайно прихильному ставленні моєї країни до грецького народу і сподівання на подальший розвиток добрих відносин між нашими двома державами».

Прес-центр МЗС України повідомив, що до Афін для участі в похоронах А.Папандреу, які відбулися 26 червня, відбула урядова делегація України на чолі з віце-прем'єр-міністром Іваном Курасом.

На зміцнення державності

Перший віце-прем'єр-міністр України Василь Дурдинець прийняв віце-президента Палати Аудиторів Європейського Союзу Патріка Еврара і посла Європейського Союзу в Україні Луїса Марено, — повідомляє Укрінформ.

Відбувся обмін думками щодо перенавчання і адаптації військовослужбовців, які звільняються із Збройних Сил України у зв'язку з їх скороченням. Співрозмовники дійшли згоди про необхідність більш ефективного використання коштів, які виділяються на ці цілі Європейським союзом у рамках програми TACIS. Василь Дурдинець поінформував про ситуацію в Україні. Гості запевнили у цілковитій підтримці Європейським союзом курсу України на зміцнення своєї державної незалежності і здійснення економічних реформ.

Парламентська хроніка

Конституція: і живим, і ненародженним

Денне та вечірнє засідання 25 червня

(Початок на 1-й стор.).

А от коли дійшли до положення «усвідомлюючи відповідальність», позиції різко розійшлися: перед ким же, насамперед, треба усвідомлювати свою відповідальність за те, якою бути новій Конституції? Одні наполягали — перед Богом. Другі доводили: усе визначає совість. Треті закликали у свідки попередні, нинішні та наступні покоління. І ніхто не хотів поступитися. Зрештою, гору взяв здоровий глузд: примирення — через покаяння. Відтепер, напевне, у Конституції на рівних будуть гарантами дотримання законності і Бог, і совість, і почуття відповідальності перед тими, хто жив, живе і прийде у життя.

Після цього вже стало ясно — преамбула «проходить». Так і сталося: за її прийняття у цілому висловилося голосуванням 325 депутатів.

По тому сесія почала обговорювати розділ перший — «Загальні засади». Статті перша і друга (закріплення суверенності, незалежності, унітарності держави) серйозних розходжень у підходах зліва і справа не викликали. На хвилі злагоди пройшли «у цілому» статті від третьої по дев'яту включно.

Каменем спотикання стала стаття 10 (проблема російської мови — чи надавати їй статусу офіційної). Голосувалося не менше десяти різних поправок та компромісних формулювань; позиції то начебто зближувалися, то знов розходилися. Було ясно: проблему загнано у глухий кут. А тому О. Мороз вирішує відкласти подальше обговорення статті 10-ї і перейти до розгляду наступних.

Цей маневр виявився ефективним: досить швидко було прийнято ще дві статті з питань національно-культурних проблем.

Зате тринадцята... Треба ж такому статись, що саме в ній ідеться про таке соціально болюче питання, як власність — хто нею може володіти, на яких засадах, про гарантії щодо цього з боку держави тощо. От і розгорілося полум'я незгоди. Довелося і цю статтю поки що облишити.

Повагом дійшли до ст. 20-ї, де знову повторилася така ж колізія. Власне, цього і треба було чекати: адже йшлося про державну символіку.

Наступний розділ («Права, свободи та обов'язки людини і громадянина») сесія проходила не сказати — в ідилічному, але на диво конструктивному руслі. До 20-ї години було проголосовано 30 статей.

Ну, а щодо статей 10-ї, 13-ї та 20-ї, то сесія ухвалила створити погоджувальну комісію, котрій доручено спробувати знайти взаємоприйнятні формулювання.

Іван ДМИТРЕНКО.

Компроміси вичерпано?

Ранкове засідання 26 червня

Розпочати ранкове засідання о 10-й годині не вдалося, бо під час реєстрації не набралося кворуму — відмовилися ставити картки представники правих сил у парламенті. Керівник фракції Руху В'ячеслав Чорновіл пояснив, що його однодумці і так пішли на дуже багато компромісів, але далі йти на них немає сенсу, бо з проекту Конституції вихолощується суть української державності. Напруженість у залі зросла після того, як Голові Верховної Ради так і не вдалося запросити до участі в реєстрації тих народних депутатів, які займають посади в уряді та інших органах виконавчої влади.

Була пропозиція О. Мороза ще раз попрацювати так званій погоджувальній раді, що складається з голів фракцій, а всі інші депутати мали б працювати у сесійному залі. Однак, як справедливо зауважили деякі народні депутати, зокрема І. Юхновський, уже не варто працювати цій погоджувальній раді, бо крайні погляди Чорновола і Симоненка все одно не дадуть можливості дійти консенсусу. Соціаліст І. Чиж запропонував прийняти Конституцію на наступній сесії ВР, яка, як він нагадав, мала б розпочатися 15 липня, а Б. Ярошинський порадив ухвалити постанову парламенту про винесення свого узгодженого проекту Конституції на референдум з тим, щоб прийняти його протягом трьох місяців. Лише приблизно через 45 хвилин вдалося набрати кворум й офіційно відкрити ранкове засідання. Одразу після цього було оголошено перерву, після якої в залі зареєструвалися 302 народні депутати. Продовжити постатейне обговорення проекту Основного Закону, однак, як не важко передбачити за такої кількості зареєстрованих.

Анатолій БЕНЬ.

Час скалозубів в армії минув

Перший випуск слухачів Академії ЗС України замінить їх

В АКАДЕМІЇ Збройних Сил України відбувся перший випуск слухачів. З цією непересічною подією випускників поздоровили Президент Леонід Кучма, Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, представники цивільних та військових відомств країни. Альма-матер підготувала для армії незалежної України нову плеяду військової інтелігенції. Сьогодні можна твердити, що час скалозубів у вітчизняній оборонній структурі минув. На зміну їм приходять висококпрофесійні, інтелектуально озброєні кадри.

До цього часу кузня вищого командного складу української армії роздувала міхи у сусідній державі близького зарубіжжя. Безперечно, рівень підготовки в російських академіях відповідав сучасним вимогам військової науки. Але на ідеологічному фронті армійського навчання спостерігалася прогалина — парадоксальна була та обставина, що держава (в даному випадку Росія, де за радянських часів в основному було зосереджено військові вузи) готувала командний корпус для українських Збройних Сил.

Зараз опоненти Академії ставлять риторичне запитання: чи потрібний такий військовий заклад Україні? Чи не дешевше (у фінансовому плані. Про морально-етичний та ідеологічний аспекти в цій ситуації чомусь забувають) для нашої армії використовувати кадри, підковані у сусідній державі... Генерал-лейтенант, начальник Академії ЗС України Валентин Борискін переконаний, що у незалежної Української держави має бути професійна армія, очолювана розумними, досвідченими, що пройшли вітчизняний вишкіл, військовими академіками.

Перший випуск нової національної військової інтелігенції підготував для «полів битв» близько 200 випускників. Оперативно-стратегічний факультет Академії поповнив п'ятдесятьма військовими шеренги ЗС України. В основному це генерали і полковники, які, підвищивши свої теоретичні та фундаментальні знання, стали професійно підготовлені до вищих посад, аж до міністра оборони України. Серед випускників Академії цього року, зокрема її елітного факультету, — 2 медалістів, 8 червонодипломників та 20 володарів титулу магістра державного і військового управління.

Другий факультет — оперативно-тактичний — більш численний. Він випустив цього року 140 слухачів, які після навчання одержать військові посади, починаючи з командира батальйону і вище... Академії Збройних Сил України всього два роки. За цей період вищий навчальний заклад не в змозі сформувати будь-які традиції. Однак в Академії, за словами генерал-лейтенанта Валентина Борискіна, спостерігається спадкоємність поколінь. Справа в тому, що з 1974 року в приміщенні, де нині військовий вуз, розміщувалася Академія ППО сухопутних військ, яка забезпечувала спеціалістами протиповітряну оборону колишнього Союзу. А починаючи з 1913 року, в приміщенні Академії розташовувались різні військові навчальні заклади: курси гардемаринів, школа юнкерів тощо.

Історичний спадок і сучасна державна оборонна концепція України, що її взято на озброєння для підготовки військових академічних кадрів, вселяють надію, що найближчим часом ряди української армії поповнюватимуться справжніми професіоналами.

Ольга ВАУЛІНА.

На фото: начальник Академії Збройних Сил України, генерал-лейтенант Валентин Борискін.

Ситуація складна, але заборгованість зменшується

ПРЕЗИДЕНТ України 12 травня 1996 року видав Указ «Про невідкладені заходи щодо забезпечення своєчасної виплати заробітної плати, пенсій, стипендій та інших соціальних виплат», який спрямований на подолання соціальної напруженості в країні, що виникла в результаті хронічної заборгованості держави перед громадянами. З проханням прокоментувати нинішню ситуацію з виплатою пенсій наш кореспондент звернувся до голови Пенсійного фонду України Бориса ЗАЙЧУКА.

— Борисе Олександровичу, давно помічено, що коли «хворіє» економіка держави, недуга найперше охоплює соціальну сферу. І найвразливішими верствами населення стають пенсіонери. Тож яка ситуація з виплатами пенсій та соціальної допомоги сьогодні?

— Ситуація з фінансуванням виплати пенсій та допомоги складна. На 1 червня 1996 року не сплачено пенсії і компенсаційні виплати на суму 54,7 трлн.крб. Основна причина цього — низька платіжна дисципліна серед платників внесків. Водночас понад 16,2 тисячі підприємств, установ та організацій, які одержали в банках кошти на заробітну плату, не сплатили в установлені терміни страхових внесків, заборгувавши Пенсійному фонду 105 трлн.крб., в тому числі уже нинішнього року — 39 трлн.крб. За 5 місяців цього року заборгованість Державного бюджету становить 10,9 трлн.крб., місцевих бюджетів — 2,4 трлн.крб.

Якщо розглядати заборгованість по галузях народного господарства, то 71,3 трлн.крб. недоїмки, або 67,9 відсотка, припадає на промисловість, 19,5 трлн.крб. — 18,5 відсотка — на сільське господарство, 7,0 трлн.крб. — 6,6 відсотка — на бюджетні організації. Майже половина згаданого боргу, а це 41,6 трлн.крб., припадає на вугільну промисловість. Найбільша частина недоїмки — за Дніпропетровською, Донецькою, Луганською областями, вона становить 70 відсотків загальної суми заборгованості.

— Як же ви боретеся з боржниками, відвойовуючи належні пенсіонерам кошти?

— Верховна Рада України 7 лютого цього року прийняла постанову, якою передбачено в обов'язковому порядку під час одержання підприємствами коштів на виплату заробітної плати в банках перераховувати внески до Пенсійного фонду. Підвідомчі органи Пенсійного фонду значно посилили контроль за надходженням страхових внесків. Тільки в першому кварталі цього року зроблено 178883 перевірки їх платників. У результаті до бюджету Фонду додатково надійшло 9,6 трлн.крб. За невчасне внесення платежів та порушення встановленого порядку подання доручень до відділень банків органи Фонду в цьому році надіслали 43156 інкасових доручень на незаперечне стягнення коштів на суму 24,9 трлн.крб.

Відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення, застосовано штрафні санкції до 24401 посадової особи на суму 47,5 млрд.крб. та 8108 громадян-підприємців — на суму 15,4 млрд.крб. Але й такі заходи не завжди ефективні. Тож, Указ Президента від 12 травня нинішнього року став щодо цього мобілізовним документом: за даними оперативної звітності значну частину заборгованості у виплаті пенсій та грошової допомоги в червні нинішнього року погашено — за станом на середину червня вона зменшилася на 14,1 трлн.крб.

Взяв інтерв'ю Сергій ЯСЕН.

У комісіях Верховної Ради України

Чорнобиль як засіб боротьби за наш ринок

ЯКИЙ стан атомної енергетики в Україні сьогодні? Куди ми йдемо і чого прагнемо? З цих запитань наш кореспондент розпочав розмову із головою Комісії Верховної Ради з питань ядерної політики та ядерної безпеки **М. ПАВЛОВСЬКИМ.**

—Нині наша ядерна енергетика, як і всі галузі економіки, перебуває у стані глибокої кризи, — сказав Михайло Антонович. — Основна біда - неплатежі. Парадокс: наші АЕС заробили цілком достатньо коштів для здійснення всіх технологічних операцій, матеріального забезпечення колективів станцій, утримання та розвитку наявної інфраструктури. Однак неплатежі споживачів електроенергії зводять нанівець усі зусилля енергетиків АЕС.

Найгостріша проблема — підготовка до наступної зими. Вже котрий рік кризове становище в країні рятують саме атомні електростанції, які забезпечують у цей період виробництво майже 50 відсотків необхідної електроенергії. Тим більше уваги треба приділяти утриманню обладнання АЕС у доброму робочому стані. А тут саме і виникають проблеми, прямо пов'язані з хронічними неплатежами. Тож питання постійно високої технологічної готовності атомних станцій уже переходить у площину стратегічну. Тому наша комісія має намір на одне із своїх найближчих засідань запросити причетних до справи міністрів, віцепрем'єрів і разом вирішувати, як бути, куди нам іти і на що орієнтуватися та спиратися.

Але найперше треба розв'язати саме проблему неплатежів, віддавши АЕС те, що їм належить. Інакше — неминучий колапс.

—У цьому контексті варто ще раз повернутися до проблеми Чорнобильської АЕС. Зрештою, яка доля на неї чекає? І ще істотно: хто, у кінцевому рахунку, визначає долю станції? Бо надто багато тих, хто вказує, що і як нам треба робити...

—Справді, непроханих «порадників» вистачає. Та ось свіжий приклад. Нещодавно одна німецька організація «зелених» провела у нас конференцію, де, зокрема, розглядалося питання: атомна енергетика і екологія в Україні. Дивна ситуація, чи не так: німецькі «зелені» вчать нас, як нам бути з нашою атомною енергетикою! І це не просто добрі поради в порядку обміну досвідом. Ні, висновки зроблено вельми категоричні: демократія і ядерна енергетика — несумісні (?!). Тож, ідуть далі «зелені доброзичливці», якщо Україна хоче будувати демократичне суспільство, то вона повинна — що б ви думали? — відмовитися від власної ядерної енергетики. От вже справді — приїхали...

Тепер щодо Чорнобильської АЕС. Навколо неї говориться і коїться також чимало, м'яко кажучи, дивного. Члени нашої комісії не раз зустрічалися з представниками «великої сімки» провідних держав світу. І щораз чули наполягання: ЧАЕС треба закрити, причому — негайно! Чому? Виявляється, справа аж ніяк не в тому, що діючі там енергоблоки, можливо, не відповідають вимогам безпеки. Скажу більше: із загальної кількості діючих у світі близько двох тисяч атомних реакторів, наші перебувають на такому рівні технічної безпеки, що Чорнобильська АЕС увійшла до десяти найбільш безпечних атомних станцій світу! Отже, боятися повторення трагедії підстав фактично немає. Тоді в чому ж справа?

А скринька просто відкривається... Виявляється, не побоюваннями за погіршення екологічних умов і не впливом їх на здоров'я населення України продиктовані оті домагання «доброзичливців». Суть в іншому: вони дбають про власні інтереси і їм байдуже, що вже завтра Україна відчує гострий енергетичний голод, бо нестача електроенергії наявна й зараз. Вихід? Доведеться її купувати. Таку «послугу» нам нададуть негайно, бо у Європі — надлишок виробленої електрики. Звідси очевидний висновок: під приводом турботи про ядерну безпеку точиться прихована боротьба за завоювання енергетичного ринку України.

—І якою тут має бути позиція України, якщо вона, звичайно, не бажає стати напівколонією?

—Кожна дія має викликати протидію. Так і тут. Треба всебічно зважувати, які наслідки матиме той чи інший крок. Щодо ядерної енергетики, то нас залюбки, що називається, закидають і атомними реакторами, й іншим обладнанням. Та чим будемо за все це платити? Ми ж поставимо у заручники не лише себе, а й наступні покоління!

Водночас є інший шлях: розвивати власну ядерну енергетику. Що для цього потрібно? Паливо? Та лише розвіданих запасів уранових руд вистачить на півтораста років роботи АЕС. Обладнання? У нас є такі розробки, яких не має навіть Захід. Тож технічний і технологічний бік справи — не проблема. А що — проблема? Напевне, вміння приймати правильні рішення, виходячи з державних інтересів України. Принаймні досі так було. Внаслідок чого маємо те, що маємо...

—Повернімося, однак, до питання: як вирішуватиметься доля ЧАЕС?

—Сьогодні в уряді і у нас, у Верховній Раді, позиція чітка: станцію закривати. Але — за певних умов. Яких саме? Щоб АЕС виробила запланований ресурс. Якби нас ніхто не підштовхував, то ЧАЕС за цей час змогла б виробити стільки електроенергії, що вартості її вистачило б і на розв'язання проблеми 4-го енергоблоку, і на закриття всієї станції, і на те, щоб жило місто енергетиків Славутич.

Проте, йдучи назустріч світовому співтовариству, ми погодилися на дострокове закриття станції. Без перебільшення, це рішення політичне. Але прийняття його обумовлене наданням значної фінансової допомоги — як компенсації за невідворотну шкоду українській економіці. І саме тут наші категоричні «замовники» не соромляться торгуватися, а то й прямо переспівують уже знайоме: ваші справи — ваш і клопіт...

Але наш уряд твердо (принаймні поки що) обстоює позицію: як тільки надійдуть достатні кошти — Україна виконає свою частину домовленості. Доки ж отих коштів не буде — Чорнобильська АЕС працюватиме на економіку держави.

—Нещодавно ви з делегацією Верховної Ради відвідали США. З яким «багажем» звідти повернулися?

—Поїздка була дуже цікава і корисна. Якщо коротко про істотне, то ознайомлення з індустрією атомного машинобудування у США переконало мене: Україна має цілком достатній технічний потенціал, щоб обладнання для АЕС виробляти в себе. Це перше. Висновок другий: на відповідному урядовому рівні досягнуто домовленості, що Україна і США можуть бути стратегічними партнерами у галузі ядерної енергетики. За двосторонньому руху технологій: США — Україна і Україна — США. Це новий і перспективний напрям. Він закладає основу для створення буквально за 5—6 років розвиненої, на сучасному технічному рівні, власної ядерної енергетики. А за нею — майбутнє.

Розмову вів
Іван ДМИТРЕНКО.

Життя Рад

Запозичимо «левову частку»...

ТЕМА конференції, яку провела Львівська міська Рада за участю голів міськрад обласних центрів, міст обласного підпорядкування була «До ефективного управління містом через дійову вертикаль виконавської влади». Учасники семінару докладно ознайомилися з львівським досвідом, історією проблеми, хронікою подій, ініційованих 1994 року мером Львова Василем Куйбідою.

—Василю Степановичу, ще зовсім недавно офіційний Київ кваліфікував ваші дії щодо радівської системи управління як диверсійні, нелегітимні. Нині вже можна сказати: переможців не судять. Львів гідно відзначатиме 640-у річницю надання йому Магдебурзького права.

—Через тиждень після мого обрання мером я прийшов до Голови Верховної Ради Олександра Мороза і поділився своїми намірами щодо реорганізації управління містом і відродження у Львові самоврядування, традиції якого у нас давні. На той час я вже був твердо переконаний у тім, що стара система організації влади і господарства не дає результатів. Можливо, за тих часів, коли існувала жорстка вертикаль Компартії, яка, власне, і розмежувала компетенції Рад усіх рівнів, та форма народовладдя працювала. Та потім радівська «матрьошка» втратила дієвість. Чому? Бо стосовно одного і того ж суб'єкта управління кожна Рада має право приймати рішення. Одна спрямовує ліворуч, друга — праворуч, а директор підприємства за тих обставин може нічого не виконувати.

Нова людина в старій системі або ламається, або змушена працювати по-старому. Я чітко знав, що я хочу зробити і який механізм для цього потрібен. Мені здається, що ми порозумілися з Олександром Олександровичем, але... Згодом Президія Верховної Ради кваліфікувала волю львів'ян щодо розпуску Рад і реформування системи управління містом як політичний волюнтаризм. Були призначені вибори до районних Рад, які... провалилися. Громада Львова ще раз задекларувала свою позицію.

—Проблему зняла Конституційна угода...

—У ній, як і в проекті Конституції, є і наша частка. Досвід Львова спонукає до реорганізації системи управління в цілому. Нашим шляхом пішло Запоріжжя, де розмежовано представницьку і виконавчу владу. Та необхідно мати не лише просто антирадівську, а конструктивну програму реформування управління містом і знайти механізм її реалізації в рамках існуючого законодавства.

Цього не було в Одесі і Вінниці. Тому там — складна ситуація. До речі, в доопрацьованому проекті нової Конституції України теж підтверджено, що ми обрали правильний шлях реорганізації самоврядування. Зокрема, пріоритети в управлінні містом, формування управлінських структур, бюджет згідно з положеннями нового Основного Закону пропонується зосередити в одних руках, а не розкидати по районах, як це було раніше.

—У чому найсуттєвіші переваги системи департаментів, запровадженої у Львові?

—Директори департаментів перестали бути політичними постатями. Їх добирають за іншими критеріями. Це — професіонали, які відповідають за вироблення господарської політики по галузях. А райдержадміністрації відповідають за оперативне управління територією. Директор департаменту є державним службовцем і несе персональну відповідальність за стан справ у галузі. Якщо він не може захистити перед мером свою програму, має піти з посади. Ми скоротили 44 відсотки управлінського апарату.

—Та все ж для декого ця система управління — мов кістка в горлі. Про це, зокрема, свідчить виступ групи депутатів проти директора економічного департаменту Павла Качура (про це вже йшлося на сторінках «ГУ». — Ред.)

—Так, частина депутатів сприймає реорганізацію як наступ на їхні права. Але сесія, де спрацьовують політичні чинники, не завжди об'єктивна. Реорганізація господарського життя перекроїла інтереси, що складалися роками, десятиліттями. Тому господарські клани не хочуть сприймати нововведень, протистоять їм. Депутати висловили свою думку. Я теж маю свою позицію. Але ніхто з нас не має в кишені патенту на істину. У нас є спільні обов'язки: дотримуватися чинного законодавства. За умов, коли місту виділено з бюджету лише 30 відсотків того, що ми потребуємо, слід шукати компроміс. Неважко передбачити, що станеться, коли ми чубитимемося, замість того, щоб рятувати місто. Маємо складні проблеми в центральній частині: у 67 будинках з'явилися тріщини внаслідок минулорічної посухи і зміщення рівня грунтових вод. На ремонт потребуємо два трильйони 200 мільярдів карбованців. Я мав переговори із Світовим банком про можливість надання гранту для Львова — унікального міста, яке слід рятувати спільними зусиллями.

Один із виходів — передати ці будинки у приватну власність. Реорганізувавши систему управління, ми отримали дійову вертикаль, чітко розподілили обов'язки, і тепер є з кого спитати. Почала діяти контрактова система добору керівників основних комунальних служб. Керівникам було запропоновано захистити свої програми в умовах конкурсу. Було два-три претенденти на посаду, замінено директорів «Львівводоканалу», «Львівспецкомунтрансу». Щодо останнього, то за прибирання міста відповідатиме молода людина, яка має досвід роботи в цій системі, закінчила аспірантуру, створила своє мале підприємство.

—Найбільше втомлює львів'ян та інших громадян оббивання порогів у пошуках правди, допомоги, інформації.

—Львів'яни найближчим часом відчують полегкість. Ми впроваджуємо унікальну загальну систему інтегрованої обробки інформації, якої ще немає в Україні. Всі управлінські інституції — від жеку до виконкому — будуть об'єднані в одну велику інформаційну мережу. Що це дасть львів'янам? Їм не треба буде бігати по інстанціях. У жеку отримають всі довідки, всю необхідну інформацію. Якщо в міському господарстві траплятимуться аварії, збої, інформація надходитиме в диспетчерську і звідти даватимуть відповідні вказівки аварійним службам.

—Дякую за розмову. Сподіваюся, що мери інших міст України перейmуться цими новаціями.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

У номер

● *Дніпропетровськ*

Час професіоналів потребує соціологів

У Дніпропетровському державному університеті відбувся перший випуск дипломованих соціологів. Колись заборонена в СРСР теоретична і прикладна соціологія стала необхідна для нашого суспільства у складний перехідний період. Факультет права та соціології, за словами голови державної екзаменаційної комісії, доктора філософських наук, професора, головного наукового співробітника Інституту соціології НАН України Євгена Суїменка, зміг підготувати висококваліфікованих фахівців з новим стилем мислення.

● *Донецьк*

Що у Піттсбурга в минулому, у Донецька— в майбутньому

Під час перебування місії Світового банку на Донеччині було представлено проект екологічного оздоровлення регіону на прикладі американського міста Піттсбурга. Ось уже два роки аналогічну програму не без успіху реалізують у Новокузнецьку (Росія) і, на думку одного з її авторів, спеціаліста з муніципального планування Рея Рівза, цілком може бути втілено в Донецьку. Адже шахтарська столиця має багато спільного із повоєнним Піттсбургом: чимало металургійних і вугільних підприємств, спад виробництва, масові звільнення, забруднення повітря та води. Світовий банк і Агентство з міжнародного розвитку (США) готові поділитися досвідом, а в майбутньому, можливо, і грошима. В усякому разі Донецькій області обіцяно 25 млн. доларів від Світового банку під конкретні екологічні заходи, а також грант реконструкції підприємств, що руйнують озоновий шар.

● *Кіровоград*

Десять мільйонів до диплому

На все життя запам'ятається ця подія 519 випускникам Кіровоградського педінституту, і не лише тому, що на урочистостях в обласному музичнодраматичному театрі вони одержали з рук ректора Олега Поляруша дипломи вчителів. Зал буквально здригнувся від шалених оплесків, коли той повідомив, що кожному з випускників разом з дипломом вручається 10 мільйонів карбованців. Такий подарунок зробило правління міждержавного акціонерного товариства «Інтергаз», яке очолює народний депутат України Ігор Шаров, колишній випускник цього вузу.

● *Луцьк*

В ім'я спасіння науки

На Волині засновано і зареєстровано в управлінні юстиції Благодійний освітній фонд імені Лесі Українки, головна мета якого — фінансова і організаційна підтримка розвитку Волинського державного університету. Засновниками фонду стали обласна державна адміністрація, державний університет імені Лесі Українки, Луцька міська Рада і міськвиконком, регіональне управління комерційного банку «Приватбанк». Фонд підтримуватиме талановиту молодь, обдарованих студентів, стимулюватиме їх наукове і творче вдосконалення, сприятиме розвиткові університетської науки.

«Золота лихоманка» навколо «чорного золота»

ПРОТЯГОМ дванадцяти днів урядова комісія вивчала становище на вугільних підприємствах Донецької області і перевіряла проходження та використання наданих бюджетних коштів. З керівництвом і профактивом кожного об'єднання було затверджено графік погашення заборгованості заробітної плати. Надавши за півроку 45 трильйонів карбованців, уряд свої зобов'язання перед галуззю виконав, а тепер відповідних зусиль мусять докласти регіони.

Не двозначний натяк пошукати гроші не в Києві, а на місці свідчить про аж ніяк непоодинокі випадки відвертого розтринькування коштів. Під гаслом економічної самостійності шахти й об'єднання кинулися в обійми комерсантів, укладаючи часто збиткові контракти та навмисне занижуючи ціну на вугілля й концентрат порівняно з оптовою та розрахунковою. Здебільшого між гірниками і споживачами стоїть фірма-посередник, все майно якої складається, прямо кажучи, зі стільця та телефону, але через яку обертаються мільярди карбованців.

Так, створена на базі самостійної шахти «Шахтарська-Глибока» паливна компанія «Антиенергоінвест» збувала «чорне золото» за заниженими (в деяких угодах — удесятеро) цінами. Кілька мільярдів карбованців, надані Мінвуглепромом для розвитку виробництва, згадана компанія використала для погашення боргу за... отримані в 1991—92 роках від приватної фірми рушники.

Гірники об'єднання «Дзержинськвугілля» застрайкували, вимагаючи зарплати й гадки не маючи, що видобуте ними паливо керівництво об'єднання відвантажило комерційним структурам без попередньої оплати на 286 мільярдів карбованців. «Благодійність» «Красноармійськвугілля» оцінюється у 144 мільярди карбованців. Є випадки, коли вугілля відправляють фірмам, які вже давно «ходять» у боржниках. Всього комерсанти винні за вже отримане паливо 5 трильйонів карбованців.

Торік лише кожний третій долар валютних надходжень в об'єднанні «Донецьквугілля» спрямовувався на виробництво. Сплачували поїздки керівників за кордон, закуповували товари аж ніяк не найпершої потреби. Об'єднання матеріально підтримувало будівництво й облаштування «Донвуглекомбанку», оплачувало форму волейбольної команди «Шахтар». М'ясопереробний цех та ресторан, що на балансі «Донецьквугілля», внаслідок кількох хитрих комбінацій було передано одному з приватних підприємств без згоди на те Фонду держмайна. Навіть збитки у зв'язку з придбанням неякісних товарів відшкодовували за рахунок об'єднання.

«Ми не такі багаті, щоб купувати дешеві речі». Чи не цей девіз взяли на озброєння в «Октябрьвугіллі», коли купували запчастини та матеріали за цінами, вищими від заводських? Чи надто багата самостійна шахта №1—3 «Новогродівська», де за п'ять років придбали про запас стільки обладнання, що лише амортизаційні відрахування сягнули 10 мільярдів карбованців? Чи зайвий був для колективу шахти «Красноли-манська» автомобіль, що його передали в користування податковій інспекції, та паливно-мастильні матеріали, які також роздавали безплатно (ясна річ, не всім)?

Перевіривши, як дотримуються на вугільних підприємствах закони про власність, про зовнішньоекономічну діяльність, про підприємництво, прокуратура області з початку року виявила десятки грубих порушень, зловживань, або й злочинів. Тільки щодо одного об'єднання «Артемвугілля» порушено 13 кримінальних справ.

Увільнено з посад генерального директора об'єднання «Добропіллявугілля» та директора шахти імені Стаханова об'єднання «Красноармійськвугілля». З січня по середину червня в галузі змінено 79 директорів шахт і 9 генеральних директорів.

Неймовірно, але факт: на шахті імені Стаханова перевірявники виявили, що тут немає бодай якоїсь системи нарахування заробітної плати. Цифри у відомості малювали «від ліхтаря», які не відповідали кількості видобутого вугілля. А винуватих у невиплаті грошей «стаханівці» шукали в Києві. Є сподівання, що після обнародування вищезгаданих фактів риторичне запитання: «Хто з'їв наше сало?» гірники області звертатимуть не так до столиці, як до тих, хто із видобутого «чорного золота» умудряється намивати до власної кишені золото справжнє.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

Виставки

ЗНАЙОМИЙ НЕЗНАЙОМЕЦЬ «ДЕУ»

ПРОТЯГОМ п'яти днів у Національному виставочному центрі України проходив четвертий міжнародний автосалон «SIA-96».

У ньому взяли участь понад 80 фірм. Численні відвідувачі подовгу затримувалися біля «Мерседесів», «Опелів», «Фордів» та «Ауді». Привертали увагу новим дизайном «Газель» та «Газді» Горьковського автозаводу. Їх реалізовує на українському ринку київська фірма «Інтервест Дніпро». Пропоновані нею моделі значно дешевші від аналогічних.

—Чому? — поцікавився у директора фірми Валерія Герасимчука.

—Автомобілі одержуємо з Угорщини. Так з нею за зовнішні борги розраховується Росія. Відповідно, вона поставляє їх за цінами, значно нижчими, ніж навіть відпускні безпосередньо на заводі.

У наш нелегкий час навіть заможний покупець намагається придбати добротну річ за помірковану ціну. У цьому зв'язку дали «фору» на виставці моделі відомої корейської компанії "ДЕУ".

—Автомобілі «ДЕУ», — розповідає Олександр Майборода, заступник директора «Київтранссервісу», що реалізує їх в Україні, Олександр Майборода, — це, насамперед, надійність, добротність, практичність. Вони не набагато дорожчі від російських «Жигулів», але за класом відповідають світовому рівню. Ми взялися за реалізацію автомобілів марки «ДЕУ» виключно у зв'язку з їхньою перспективністю. Для цього вибудовуємо сервісну мережу, гарантійне обслуговування, постачання запчастин. За півроку нами реалізовано понад 100 автомобілів. Сподіваємося, що добре знаний за кордоном незнайомець «ДЕУ» незабаром стане своїм і на автошляхах України.

Микола ГОРВАТ.

На знімках: осучаснені «Газелі»; одна з новинок «ДЕУ» — автомобіль «Есперо».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Вирощують усе. Монокристали також

Харківський науково-технологічний концерн «Інститут монокристалів» НАН України став одним із учасників реалізації масштабного японського проекту у галузі фізики високих енергій.

А нещодавно харківські вчені знову підтвердили високий рівень вітчизняної науки, вигравши черговий міжнародний тендер. Протягом кількох років фахівці інституту братимуть участь у наукових дослідженнях на Стенфордському лінійному прискорювачі (США). Це досягнення наших учених стало можливе завдяки розробленому в НТК унікальному технологічному процесу одержання крупних сцинтиляційних кристалів, який базується більш як на двадцятирічних дослідженнях. Разом з тим харків'яни спільно із смілянським заводом «Оризон» розпочинають випуск сучасної медичної техніки, що не поступатиметься світовим зразкам.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Проблема

Нафтогазорозвідники не дрімають

Найбільшим підприємством з розвідки нафти й газу в Україні є державне геологічне підприємство «Полтаванафтогазгеологія». Вісім його нафтогазорозвідувальних експедицій глибокого буріння та експедиція з випробування свердловин проводять пошуково-розвідувальні роботи на землях шести областей Східної України – в Дніпровсько-Донецькому нафтогазоносному регіоні.

Підприємством відкрито 120 родовищ нафти й газу, зокрема Сухівське нафтове родовище в Охтирському районі Сумської області та Пірківське газоконденсатне в Зіньківському районі на Полтавщині. 75 з них передано в промислову розробку, приміром такі крупні родовища, як Шебелинське, Західно-Хрестищенське, Глинсько-Розбишівське та ін.

Однак, на жаль, обсяги буріння протягом п'яти останніх років скоротилися вдев'ятеро, а щорічний приріст запасів нафти й газу - втричі.

— За умов фінансової скрути, — каже начальник геологічного відділу Анатолій Боднар, — наше підприємство не в змозі реалізувати наявний потенціал. Бюджетних асигнувань вистачає хіба що на половину наших можливостей. Щоб зберегти колектив і запобігти занепаду нафтогазорозвідувальної галузі, доводиться вишукувати недержавні джерела фінансування, докладати максимум зусиль для налагодження взаємовигідних контактів. Причому не лише з вітчизняними, а й із зарубіжними інвесторами. Проте недосконалість нашого законодавства гальмує цей процес. І як наслідок інвестиції залучаються надто повільно.

Втішно, що хоч геологорозвідники, зокрема з «Полтаванафтогазгеології», сподіваючись на підтримку, сумлінно забезпечують нафтогазовидобувників надійними розвіданими запасами, аби позбутися несправедливої залежності від постачання енергоносіїв північним сусідом.

Володимир СЕМЕНО.

Полтава.

Юкіхіко Ікеда після Ліона заверне до Києва

МІНІСТР закордонних справ Японії Юкіхіко Ікеда після закінчення саміту «великої сімки», який, до речі, відкривається сьогодні у французькому місті Ліоні, відвідає з робочим візитом Україну.

Юкіхіко Ікеда перебуватиме в Києві протягом двох днів — 30 червня і першого липня. Досі японські візитери такого рангу Україну обминали. Хоч, як стверджує начальник управління країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону, Близького Сходу та Африки МЗС України Ігор Литвин, відносини наших країн розвиваються поступово і стабільно.

І справді, якщо досі Україна цікавила Японію лише як одна з колишніх республік колишнього СРСР, що потребує гуманітарної допомоги, то протягом останнього часу вона вбачає у нашій державі і потенційного партнера в економічній та торговій галузях, і важливий фактор підтримання та зміцнення стабільності в Європі.

Місяць тому в Києві побувала представницька японська делегація «Кейданрен» (Комітет федерації з питань економічного співробітництва між Україною і Японією), яка вивчала можливості і перспективи українського ринку, розвиток підприємництва у нашій державі і підписала меморандум про співробітництво. До речі, до висновків «Кейданрена» дослуховується японський уряд. Видно, ці висновки були позитивними, бо до ділового життя в Україні виявили інтерес такі відомі фірми, як «Міцубісі», «Морінага мілк індастріз», «Ітогу», «Сумітому».

Якщо врахувати, що нинішній візит Юкіхіко Ікеди ініціювала японська сторона, то очевидно, що Україну в цій високорозвинутій державі вже помітили, і ми можемо сподіватися на тісну співпрацю. Візит високого гостя — красномовне тому підтвердження.

Валентина ПОЛІЩУК.

Позаду — хрести, попереду — об'єднання?

МИНУЛОГО тижня в Придністров'ї відзначили сумну дату — четверту річницю початку збройного конфлікту. Саме 19 червня 1992 року в Бендерах сталася стичка між придністровськими гвардійцями та молдавською поліцією, з якої й почалася кривава війна.

Тепер місця, де тоді, чотири роки тому, пролилася кров, позначені могильними хрестами. Могили завалено квітами, на хрестах — стрічки. Бендерівчани поминали своїх рідних, близьких та знайомих. Згадували минуле козаки у військовій формі та з придністровськими медалями на грудях. Було людно на бендерському «новому цвинтарі», де поховано захисників Бендер. Виступали на мітингах керівники адміністрації Придністров'я. В натовпі — чимало молодих хлопців на костурах...

І в Кишиневі, і в Тирасполі й досі переконані, що у розв'язуванні конфлікту винна саме протилежна сторона. Втім, це не завадило напередодні сумної річниці парафувати меморандум про основні засади врегулювання придністровського конфлікту. Нарешті, не завадило. «Вирішили б вони там з Кишиневом уже щось, а то скільки так жити можна...», — казали мені люди в Тирасполі...

Лідер парламенту Придністров'я Григорій Маракуца задоволений: нарешті, каже, добилися того, чого прагнули; критикували нас, керівників, критикували, а ми взяли та й домовилися. А ще півроку тому в розмові зі мною у голосі Григорія Степановича переважали зовсім інші інтонації... В Кишиневі теж задоволені. Президент Мірча Снєгур в інтерв'ю «Независимой Молдове» відзначив роль України в останніх здобутках і діяльність представника Президента України в урегулюванні придністровського конфлікту Євгена Левицького. Задоволений і сам Євген Вікторович: приємно, коли справа, над якою працюєш, просувається вперед. До речі, один з пунктів парафованого меморандуму було прийнято на пропозицію України.

Майже всі вуличні стовпи у Тирасполі обклеєно передвиборчими плакатами генерала Лебедя із гаслом «Правда і порядок». Придністровці уважно слідкують за подіями в Росії: час мають, оскільки більшість людей не працює. За Лебедя раді, народ його тут поважає, а от у «білому домі», де засідає керівництво, теплих спогадів ім'я генерала не викликає. Посварилися з ним місцеві керівники ще за часів перебування Лебедя в Придністров'ї...

У республіці подорожчав хліб, і тепер його вартість майже 100 тисяч місцевих рублів — приблизно чверть долара. Для людей, які не працюють, а коли й працюють, то отримують кілька доларів на місяць, це якщо не катастрофа, то значний удар по бюджету. В Рибниці відбувся мітинг протесту...

Але є надія, що відтепер життя піде на краще. Незабаром мають бути зняті митні бар'єри всередині Молдови. В липні буде підписано парафований меморандум. Після цього, до речі, до Києва планує приїхати делегація придністровців на чолі з Григорієм Маракуцею.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

На знімку: під час війни.

У номер

ДОМОВИЛИСЯ І ПРАЦЮЄМО

У Києві проходить засідання тристоронньго Спільного україно-ірано-туркменського міждержавного комітету з питань торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва. Начальник управління країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону, Близького і Середнього Сходу та Африки МЗС України Ігор Литвин, коментуючи цю подію на брифінгу, підкреслив, що перша така нарада відбулася у квітні минулого року в Тегерані. У вересні 1995 року пройшла друга зустріч, у Ашгабаті. Тепер у Києві остаточно буде завершено підготовку спільного комітету. Зараз відбувається робота в експертних групах. Одна з них, яка працює в МЗС, узгоджує проект положення про комітет, інша — узгоджує тристоронню міжурядову Угоду про торговельно-економічне та інвестиційне співробітництво. Ще одна — займається розробкою чіткої системи співпраці в рамках трикутника. Буде розглянуто цілу низку й інших проектів торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва. Всі вони увійдуть своєрідним додатком до торговельно-економічної угоди.

Підкреслювалося, що з боку України висуваються такі проекти, які передбачають участь наших будівельних організацій у спорудженні різних об'єктів на території Туркменистану та Ірану. Мається на увазі спорудження автомобільних шляхів, залізниць, гідровузлів та енергетичних комплексів. Саме ж засідання тристороннього комітету пройде на рівні глав делегацій — українську очолить віце-прем`єр-міністр Василь Євтухов, іранську — міністр закордонних справ Алі Акбар Велаяті, туркменську — заступник глави Кабінету Міністрів, міністр закордонних справ Борис Шихмурадов.

Програмою перебування іранської та туркменської делегацій в Україні передбачено зустрічі їх керівників з Президентом Леонідом Кучмою, Прем`єр-міністром Павлом Лазаренком, міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком. За підсумками наради планується підписання документів про торговельно-економічне співробітництво, — повідомляє Укрінформ.

Вчасно чи передчасно?

(Початок на 1-й стор.).

Як відомо, статут НАТО не передбачає неповне членство у ньому. Тому Ігор Харченко на прохання кореспондента агенції «Інтерфакс-Україна» прокоментував цей факт так: «Документи Північноатлантичного альянсу, зокрема Вашингтонський договір 1949 року, не передбачають неповне членство». І нагадав, що Вашингтонський договір підписувався в іншій історичній ситуації, тож відповідно змінюються механізми і структури альянсу.

Також Ігор Харченко підкреслив, що Україна не прагне стати повноправним членом альянсу, а лише порушує питання про вироблення механізмів, які б, у разі розширення НАТО, створювали ситуацію більш передбачувану і конкретну щодо формалізації відносин України і цього союзу.

Від редакції. Зрозуміло, що Україна, оголосивши про свій позаблоковий і без'ядерний статус, не має на меті повноправне членство в НАТО і не може цього робити. Однак спроба бути ближче до сильних світу цього аж надто відверта. Можливо, НАТО й захоче змінити свій статут заради нового «асоційованого» члена, але це буде вже щось зовсім нове. І не тільки для НАТО, а й для нашої держави. До речі, секретар Ради національної безпеки при Президенті України Володимир Горбулін прокоментував заяву глави зовнішньополітичного відомства на конференції НАТО як передчасну, про що повідомили у вівторок увечері українські телевізійні новини.

Про кого говорять

Засіб подолання фінансової кризи?

ВАЖКІ часи настали, судячи з усього, для подружжя Горбачових. Михайло Сергійович виявився аутсайдером серед кандидатів у російські президенти, а Раїса Максимівна продає через комісійні магазини свої вечірні шати — про це вона розповіла самарським журналістам.

Щоправда, достеменно невідомо, з яких причин: чи то через фінансову кризу, чи то через занадто велику кількість вбрання. На користь першого свідчить те, що пенсія й зарплата першого й останнього президента СРСР становить нині три з половиною мільйони карбованців: як у середнього росіянина. Але, можливо, величезна кількість туалетів Раїсі Максимівні вже нині просто непотрібна: раніше вона шила їх для кожного прийому, а тепер, судячи з результатів російських виборів, на прийоми Раїса Максимівна так часто, як раніше, не ходитиме.

Не ображайте бідних

США виступають на підтримку продажу частини золотого запасу МВФ

МІНІСТР фінансів США Роберт Рубін заявив, що адміністрація Клінтона виступає за продаж невеликої частини золотого запасу Міжнародного валютного фонду (МВФ) з метою фінансування заходів з полегшення боргового тягаря найбідніших країн, що розвиваються, повідомляє агентство ЮСІА. Виступаючи 20 червня в Національному прес-клубі, Рубін зазначив, що деякі країни не можуть водночас виконувати свої зобов'язання з виплати боргів і сподіватися на економічне зростання. Державам, які погоджуються здійснити необхідні економічні реформи, за його словами, треба допомогти, щоб полегшити податковий тягар, як на багатосторонній так і на двосторонній основі.

Угода щодо боргів найбідніших країн стане одним з питань порядку денного для керівників держав «великої сімки», які зібралися сьогодні на свою чергову щорічну економічну зустріч у верхах у Ліоні (Франція) і яка триватиме до 29 червня.

Згідно з однією з пропозицій, МВФ продасть невелику частину свого золотого запасу. Надходження від продажу золота будуть інвестовані, а доходи від інвестицій підуть на скорочення боргів. Низка країн—членів «великої сімки» підтримують цю ідею, а інші заперечують. Протягом тривалого часу проти продажу золотого запасу МВФ виступає Німеччина.

Від першої особи

Лупаймо цю скалу...

РОБИТИ бізнес в Україні так само можливо, як і згубно. Взагалі у приватному підприємстві я не новачок. Розпочинав ще з власного госпрозрахункового підрозділу з інформаційних та лінгвістичних послуг у центрі НТТМ.

Увесь мій елементарний бізнесовий досвід та первісний капітал було скеровано до статутного фонду малого підприємства «Центр інтелектуальних послуг «Трансфер». Львівський ринок поповнився репетиторськими послугами і довідковими виданнями. Підприємства й НДІ Львівщини та інших регіонів впроваджували у себе науково-технічні розробки творчих колективів під егідою «Трансферу».

І ось Закон «Про оподаткування доходів підприємств і організацій» перекреслив усякі можливості не лише конкурувати, а й виробляти будь-яку продукцію, нормально оплачувати працю людей. Терпець увірвався, і за інформаційної підтримки преси «Трансфер» формулює і скеровує позов до Вищого арбітражного суду України про скасування цього закону Верховною Радою. Позов було відхилено, закон через два роки скасовано.

Головний політико-економічний закон, що первинне нагромадження капіталу розпочинається з торгівлі, я пізнав тоді, коли люди (споживачі) збідніли до такої міри, що не могли купувати мою продукцію вартістю у два талони для проїзду в громадському транспорті.

У народу є примовка: «У чужих руках і граблі товщі, і ложка довша». Комусь увесь час здається, буцімто дрібні підприємці гроші лопатами гребуть. Дрібні фірми почали зникати під тягарем десятків платежів, податків, зборів, які годують цілу армію бездібного й бездарного чиновництва. А дрібна торгівля змушена була платити: за дозвіл на відкриття кіоску — владі, архітекторові, пожежнику. За охорону. За ліцензії на окремі види товарів. За свідоцтво про торговельну освіту. За контрольно-касові апарати. За сертифікат на право здійснення торговельної діяльності. Платити, платити й платити.

Отож, сплативши сотні мільйонів карбованців тільки за те, щоб реалізувати своє право, наш національний капіталіст нічого не вартий, якщо не переступить межу закону й не налагодить «тіньового» бізнесу. Інакше йому навіть на воду не вистачить.

Олександр НАГОРНИЙ.

Львів.

Бізнес-центрів прибуває

Представники малого бізнесу віднедавна одержали можливість проконсультуватися з того чи іншого питання в бізнес-центрі Маріуполя, який відкрила Міжнародна фінансова корпорація. Ця корпорація реалізує в Україні проект підтримки підприємництва за фінансування Британського фонду «Ноу-хау».

На знімку — представник Британського фонду «Ноу-хау» Фіона Грибб під час прес-конференції з нагоди відкриття бізнес-центру.

Фото Бориса ДЕМБИЦЬКОГО.

Приватизація

Попит усе розставить на свої місця

І З РОЗГОРТАННЯМ малої приватизації чи не найголовнішим побоюванням одесситів було: а що, коли новоявлені господарі комунальної власності візьмуть та й перепрофілюють придбані об'єкти під свою власну вигоду? Чи не залишиться тоді місто, скажімо, без хлібних магазинів, перукарень, ремонтних майстерень тощо?

Звітуючи на сесії міськради про виконання програми приватизації за 1995 рік, начальник представництва з управління комунальною власністю Микола Шутов, зокрема, зазначив: на початок 1992 року в місті налічувалось понад 1200 підприємств побутової сфери, три роки тому їх кількість зменшилася до 542, а за 1995 рік зросла майже на сотню об'єктів. Ніхто ніяких заходів не вживав — просто заповнювалися вільні ніші споживчого попиту. Саме попит скоригував наявність хлібних магазинів — вони повідкривалися в таких місцях, де ніхто й не планував. А скільки приватних майстерень з ремонту авто, складної побутової техніки останнім часом з'явилося! Одне слово, дедалі виразнішою стає тенденція не тільки до раціональнішого розміщення об'єктів торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування, а й до поліпшення їхньої роботи — приватна власність, конкуренція все-таки виявляють свої переваги.

З огляду на це для малої приватизації відкрили «зелену вулицю». На тій же сесії міськради затвердили програму її проведення в нинішньому році. Побіжно — про такий ось парадокс: хоча Одеса серед лідерів малої приватизації в Україні, однак у терміни її здійснення (до 1 липня нинішнього року) не вкладається. Нереальними виявилися кабінетні розрахунки і прогнози. Життя складніше, воно вносить свої корективи. Отож, рапортів не буде — йде наполеглива й копітка робота щодо приватизації в нинішньому році ще трьох з половиною сотень об'єктів комунальної власності. Передусім — через аукціони, тобто через конкурс серед кількох претендентів. Тепер їх мінімальна кількість може бути не три, як донедавна, а тільки два — це дещо збільшує шанси на продаж об'єктів. Власне, за таким правилом уже було проведено травневий аукціон. Із 20 запропонованих об'єктів достатню кількість заявок, однак, набрали тільки п'ять. І все ж організатори аукціону вважають його вдалим: 6 мільярдів карбованців за магазин, 4 — за кафе, 2,4 — за об'єкт незавершеного будівництва, ще 2 — за павільйон, нарешті, 1 мільярд 150 мільйонів карбованців за кіоск — це все-таки зовсім не зайві для міської казни гроші.

На черговий аукціон виставляється вже понад 40 об'єктів. З десяток їх може бути продано. То коли ж дійде черга до решти? Відомо, що на аукціон виставляють передусім ті з них, за які несвоєчасно вноситься орендна плата. З метою стимулювання підприємництва мер Одеси нещодавно прийняв рішення про зниження плати за оренду для торгових підприємств у 3—4 рази, громадського харчування — до 7, комунально-побутових об'єктів — до 12 разів. Це, безумовно, «відкриє кисень» для багатьох підприємців — і, може статись, завдяки пожвавленню їхньої діяльності та зростанню сум податків вдасться перекрити недоїмки від оренди. Але ж, із другого боку, чи захочуть орендарі після цього приватизувати свої об'єкти? Що ж, стимули до цього у них все-таки залишаються. По-перше, саме для них передбачена система розстрочок із платежів. По-друге, позитивно має позначитися таке нововведення, як дозвіл на приватизацію земельних ділянок несільськогосподарського призначення, що містяться під заявленими на приватизацію об'єктами. Ну, а на об'єкти, що вже виставлялися й не були продані, ціни знижуються наполовину — теж неабиякий стимул. Нарешті, щодо незавершеного будівництва встановлена система розстрочок. Головне тут навіть не стільки висока ціна, вважають у представництві, скільки те, що об'єкти буде знято з «шиї» міськвиконкому і введено в дію. Якщо ж у передбачені терміни цього не зроблять, то нові господарі мають сплатити до міської казни чималі суми неустойок.

Як би там не було, а до кінця нинішнього року малу приватизацію в Одесі сподіваються завершити. І це реально — залишилася ж якась п'ята частина загальної кількості об'єктів. До міської казни надійдуть сотні мільярдів карбованців. Згідно з рішенням міськради, їх спрямують на нагальні потреби: придбання транспортних засобів загального користування й обладнання для медичних закладів та шкіл, на будівництво й ремонт доріг, спорудження об'єктів соціальної інфраструктури, відселення сімей з аварійного житла.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Цінні папери

«ВІДДАЙ МОЄ!»

— вимагають акціонери АТ «Адамс»

ДІЛОВА репутація Кам'янець-Подільського консервного заводу (нині АТ «Адамс») відома у багатьох країнах Європи та Америки надійністю договірних зобов'язань і високою екологічно чистою якістю продукції.

Лариса ЯСИНЕЦЬКА, начальник депозитного відділу АТ «Адамс»

— Було випущено 779 тисяч акцій на суму понад 19 мільярдів карбованців. 49 відсотків акцій Фонд державного майна виділив трудовому колективу, решту — товаровиробникам і громадянам України.

Свою частку працівники заводу викупили і ми стали іменуватися акціонерним товариством відкритого типу, хоч Фонд держмайна ще не реалізував повністю свою частку акцій.

Але вже сьогодні через брак роз'яснювальної роботи, недолугу рекламу люди нас мордують домаганнями: «Я співвласник вашого заводу. Де ж мої дивіденди, чому не сплачуєте?» Такий дрібноспоживацький підхід може мати вкрай негативні наслідки — завод може залишитися без оборотних коштів. І ніхто сьогодні не каже, що співвласник передусім має дбати про процвітання підприємства, його імідж, про пошук нових партнерів і ринків збуту. Скажімо, члени АТ закритого типу навіть приймають рішення про невиплату дивідендів протягом чотирьох-п'яти років господарської діяльності, щоб накопичити оборотні кошти і стати на міцні ноги у ринкових умовах. З іншого боку, споживацька психологія «віддай моє зараз» може важким танком розчавити підприємство.

Адам ЯХІЄВ, генеральний директор АТ «Адамс»

— Звичайно, небезпека споживацтва чатує на нас. Але, сподіваюся, долю вирішуватимуть не окремі суб'єкти, а крупні колективні власники — нинішні сільгосппідприємства Новоушицького, Дунаєвецького та Кам'янець-Подільського районів. Якраз із ними у нас вже сьогодні склалися добрі партнерські стосунки. Від них ми отримуємо продукцію і майже половину виробленого повертаємо назад господарствам. А зелений горошок, скажімо, ми ще і самі збираємо. Бо маємо високопродуктивні імпортні комбайни, добре підготовлених фахівців. Селянській спілці варто тільки у короткі агротехнічні строки посіяти. Отже, вигода обопільна.

Микола БРИГІДА, головний бухгалтер АТ:

— Для економічного життя заводу реальними цінними паперами акції стануть після повного завершення приватизації. Сьогодні ж, окрім карбованців, марок, доларів, у фінансовому обігу використовуємо вексельну форму розрахунків. Це досить суттєвий чинник стабілізації платіжної системи і нарощування виробництва продукції, оскільки вексель відстрочує на кілька місяців розрахунок без сплати пені.

Щодо інших цінних паперів, то цей ринок відкриється для підприємств, на мою думку, після завершення у масштабах держави великої приватизації і впровадження національної валюти. Тоді в обіг можуть піти не тільки акції, векселі, застави, але й свідоцтва на власність, облігації тощо.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Кам'янець-Подільський.

Запитання руба

Де сховався «Разноэкспорт»? На Хрещатику

Свого часу, спокусившись на рекламу небувалих можливостей «Разноэкспорта», ми довірили свої приватизаційні сертифікати цій інвестиційній компанії. І, схоже, відтоді втратили їх назавжди. Принаймні, ця компанія раптом зникла взагалі. Якби ми були такими крутими, як Блейк чи Алексіс із кінофільму «Династія», то може й відшукали б, де сховався «Разноэкспорт» зі своїми обіцянками-цяцянками, а тепер от надія тільки, шановна редакція, на тебе. Допоможи. будь ласка!

Марія ПНЕВСЬКА, Мирослава АТАМАНСЬКА, Любов КУЗЬМИЧ.

смт Олика.

ВІД РЕДАКЦІЇ. У відділі моніторингу діяльності фінансових посередників Фонду державного майна України, куди ми звернулися з проханням прокоментувати цей лист, порадили не хвилюватися. «Разноэкспорт» працює досить плідно, проте дивіденди ще не виплачує. Це попереду. А центральний офіс «Разноэкспорта» розташований за адресою: Київ, Хрещатик, 16.

КУРСИ ВАЛЮТ	КУПІВЛЯ			ПРОДАЖ		
	USD	DM	RUR	USD	DM	RUR
Ужгород	178—182	112—118	30—35	184—188	119—126	33—36
Суми	179	114	33	187	120	36
Ялта	178—180	110—112	32	182—185	113—116	34
Луганськ	183—184,2	113—118	33—34	185—187	120—124	34,5—36

СТАНДАРТИ У НЕСТАНДАРТНОМУ ЖИТТІ

Хто нині з певністю може сказати, що не тримав у руках підробки? Ми вже звикли до засилля низькоякісної продукції імпортного виробництва і навіть... «інтернаціонального». Як-от безалкогольний напій АТ «Волиньхолдинг» із штрих-кодом Польщі, англійською назвою «Оранж» і номером телефону в Луцьку. Почасти іноземні виробники добре влаштовуються, реалізуючи в нас те, що у своїх країнах не можуть збути через невідповідність міжнародним стандартам. Щодо нашої країни, то тут діють здебільшого норми колишньої системи, котрі теж залишають бажати кращого. Звісно, переваги ринкової економіки, широкої конкуренції, вільної торгівлі не з'являються самі по собі. Тут потрібна глибоко продумана технічна політика держави, зокрема народження власної нормативної бази, яка сприяла б якості, конкурентоспроможності вітчизняної продукції і захищала б нашого споживача й товаровиробника, водночас не ізолюючи державу від міжнародної торгівлі. Перші кроки в цьому напрямку робить національний координатор у галузі стандартизації, сертифікації та метрології — Держстандарт України. Нещодавно Президент України своїм указом затвердив положення про Держстандарт, яким визначив його як єдиний національний орган в зазначеній галузі. Очолює комітет Тетяна Кисільова. Пропонуємо вашій увазі розмову з нею.

— Тетяно Миколаївно, пересічний громадянин не уявляє, що таке стандартизація і яка її роль у сучасному світі. То чи не розповісте ви докладніше про діяльність Держстандарту України?

— Стандартизація, метрологія, акредитація, сертифікація в економічно розвинених країнах світу є могутнім засобом формування національної економіки та національного ринку. Стандарти відбивають історію країни та її економіки, культурні, географічні, кліматичні та інші особливості. Розміщення керма ліворуч чи праворуч, ширина залізничної колії, напруга електромережі — все це стандартизувалося на підставі національних умов і досвіду, передовим економічного. За формою стандарти є технічними документами, що містять вимоги до продукції, але водночас вони є інструментом економічної політики держави. Паралельно з розробкою стандартів розвивалися і процедури сертифікації, тобто перевірки продукції на її відповідність стандартам та вимогам, встановленим законодавством. Для споживача процедура сертифікації (оцінки відповідності) незалежною третьою стороною є надзвичайно ефективним механізмом захисту його інтересів, для виробника — стимулом підвищення якості продукції. У країнах із розвиненою ринковою економікою наявність сертифіката відповідності, виданого авторитетним органом, є фактично необхідною умовою реалізації продукції. Сертифікація захищає національного виробника, адже товари іноземного виробництва, щоб отримати дозвіл на продаж, повинні пройти оцінку відповідності нормам, що визначаються національним законодавством у національній системі сертифікації. А ця процедура не просто технічна, вона здійснюється на основі взаємного балансу вимог та інтересів різних країн.

— Відомо, що за весь час існування СРСР в Україні було розроблено не більше 600 стандартів. А що відбувається тепер? Чи можна вже зараз говорити про створення національної системи стандартів?

— Справді, на той час в УРСР було розроблено лише 600 стандартів так званого «республіканського асортименту», куди входили скрепки, урни для сміття, штучні квіти, домовини тощо. Всі стандарти видавалися тільки російською мовою, а розробка ГОСТів велася Держстандартом СРСР централізовано.

За період з 1992 по 1995 роки розроблено близько 1500 стандартів, причому 60 % національних стандартів гармонізовано з вимогами міжнародних. Нині в стані розробки перебуває ще понад 1000 стандартів. Вдалося створити національну науково-технічну термінологію, розробити стандарти на більшість експортоспроможних товарів у машинобудівній, металургійній, хімічній, сільськогосподарській галузях. Але найвагомішим результатом можна вважати створення в Україні кваліфікованих колективів, здатних розробляти сучасні нормативи, тобто реалізувати державну технічну політику.

— А чи можемо вже говорити про узгодженість українських стандартів з міжнародними чи європейськими?

— В основу національної системи стандартизації, сертифікації, акредитації та метрології покладено принципи роботи Міжнародної організації стандартизації (ISO), Міжнародної електротехнічної комісії (IEC), Європейського комітету зі стандартизації (CEN) тощо. Так, Держстандарт бере участь у розроблянні міжнародних стандартів, що дає змогу узгоджувати національну технічну політику України з технічною політикою торгових партнерів. Національні стандарти України розробляє мережа зі 111 технічних комітетів зі стандартизації, до складу яких Держстандарт залучив найкращих науковців та фахівців. Крім того, у роботі цих комітетів беруть участь представники як розробників, виробників, так і споживачів певних видів продукції, послуг тощо.

— Але чи не закриють нові стандарти шлях українській продукції на ринки традиційних партнерів, зокрема Росії та інших країн–учасниць СНД?

— Паралельно зі створенням національної стандартизації Держстандарт здійснював заходи для збереження економічних зв'язків з країнами–учасницями СНД, на які припадає більш як 65 % зовнішньоторговельного обороту України. Для цього урядом України укладено Міждержавну угоду про узгоджену політику в галузі стандартизації, метрології та сертифікації.

Але, на жаль, технічні бар'єри у торгівлі з країнами–учасницями СНД виникають, хоч і не з нашої вини. Наш найбільший торговий партнер — Росія — проводить цілеспрямовану політику обмеження доступу іноземних товарів, у тому числі українських, на свій внутрішній ринок. Уряд Росії захищає інтереси російського виробника, незважаючи на всі декларації про співробітництво та інтеграцію. Одним з їхніх засобів контролю та захисту виступає сертифікація продукції. Держстандарт України порушував перед російською стороною питання про дотримання зобов'язань щодо взаємовизнання сертифікатів, але все марно. Довелося звернутися до уряду, щоб вирішити це вже на міжурядовому рівні.

— А що, на вашу думку, гальмує розвиток стандартизації в Україні?

— В Україні економічні реформи, зокрема роздержавлення економіки, ще на початковому етапі. Тому розробка стандартів здійснюється за рахунок державних коштів. Зменшення бюджетного фінансування ставить під загрозу виконання найнеобхідніших робіт зі стандартизації. Проте, на мою думку, крім браку коштів, є ще одна причина — нерозуміння багатьма керівниками того, що стандарт на продукцію, гармонізований відповідно до міжнародних норм та правил, є, по суті, перепусткою на міжнародні ринки.

Цього року Держстандарт відмовиться від фінансування розробки стандартів на продукцію, оскільки це прерогатива розробників та виробників. Тут варто додати, що конкурентне ринкове середовище неминуче примусить підприємства розробляти на власний кошт стандарти високого міжнародного рівня. Однак чи не основною перешкодою на шляху становлення національної системи стандартизації є недосконалість чинного законодавства. Всі закони і навіть кодекси – документи непрямої дії. В них практично відсутні конкретні вимоги щодо безпеки життя і здоров'я населення, охорони довкілля, конкретизація їх покладається на стандарти.

— Нині звідусіль тільки й чути про всілякі міжнародні нагороди. Але спосіб отримання цих відзнак себе дискредитував, бо за них, з'ясовується, треба ще й гроші викласти. Невже в нас досі нема національної премії якості?

— Дійсно, до сьогодні в Україні національна премія з якості не встановлена, хоча робота з її підготовки триває. Адже висока якість продукції й послуг – запорука їх конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринках. Уже перші кроки українських виробників у взаємодії з іноземними партнерами засвідчили, що без сертифікованої відповідно до міжнародних стандартів системи якості ISO 9000 вийти на ринок економічно розвинених країн як рівноправний партнер практично неможливо. Особливе значення має сертифікація систем якості для серійної продукції, приміром для дитячого харчування, вибухозахищеного обладнання. У цьому зв'язку Держстандарт нещодавно звернувся до уряду з пропозицією щодо створення Національної ради з якості при Президентові України та розробки програми підвищення конкурентоспроможності та якості української продукції, яка б, зокрема, передбачала встановлення національної премії якості.

— Вступ України до ГАТТ/СОТ вимагає створення Національного інформаційного центру ГАТТ/СОТ. Що вже зроблено у цьому напрямку?

— Входження України до європейського та світового ринків товарів і послуг, зокрема, приєднання до багатосторонньої міжнародної торговельної системи ГАТТ та здобуття повноправного членства України у Світовій організації торгівлі (СОТ), вимагає створення Національного інформаційного центру ГАТТ/СОТ зі стандартизації та сертифікації, головним завданням якого має бути забезпечення міністерств, відомств, установ усіх форм власності, технічних комітетів інформацією про нормативну документацію зі стандартизації та сертифікації країн–учасниць СОТ. Нині в 12 міністерствах і відомствах України інформаційні центри (звичайно, поки що не автоматизовані і не об'єднані у мережу) вже створені.

— Більшість того, що вже сказано, стосувалася стандартизації. Розкажіть про іншу діяльність Держстандарту.

— Держстандарт поступово створює еталонну базу України, забезпечує діяльність Державної служби законодавчої метрології і Державної служби стандартних зразків, Державної служби єдиного часу і еталонних частот тощо. Зокрема, створено 11 первинних еталонів, проведено модернізацію трьох еталонів часу та еталонних частот.

Торік започатковано Національний банк даних про фізичні константи, властивості речовин і матеріалів та систем зв'язку еталона часу і частоти з еталоном довжини.

Головним нашим завданням щодо розвитку й удосконалення законодавчої та нормативної бази у сфері метрології буде підготовка до прийняття Верховною Радою України проекту Закону «Про метрологію та метрологічну діяльність». У ньому посилено вимоги до вимірювальних та аналітичних лабораторій, конкретизовано сфери державного метрологічного нагляду тощо. Тож за програмою дій уряду Держстандартові треба доопрацювати текст проекту і домагатися прийняття закону на 5-ій сесії Верховної Ради.

Крім того, на мою думку, серед перспективних завдань у галузі метрології — активізація співробітництва в рамках міжнародних метрологічних організацій, зокрема Міжнародної організації метрологічних органів Центральної і Східної Європи (КООМЕТ), а також підготовка вступу України до авторитетної міжнародної організації законодавчої метрології (МОЗМ).

Враховуючи політику держави, спрямовану на інтеграцію економіки у світову, розширення ринків збуту товарів вітчизняного виробництва, Держстандарт у межах програми дій уряду розробляє та переглядає законодавчі акти України зі стандартизації і сертифікації та нормативну базу сертифікації. Адже недосконалість чинного законодавства і діючої нормативної бази значно знижує ефективність вітчизняної системи сертифікації продукції УкрСЕПРО.

Попри всі недоліки, пов'язані зі становленням державної системи сертифікації, вона довела можливість визнання її сертифікатів у міжнародних системах сертифікації. Так, після приведення українських стандартів на електропобутове обладнання відповідно до стандартів Міжнародної електротехнічної комісії (МЕК) сертифікати УкрСЕПРО для електропобутових товарів визнані в системі сертифікації МЕК СЕ, що об'єднує 40 країн світу, серед яких Росія, країни ЄС, США тощо. Умовою такого визнання у відповідності з правилами МЕК є наявність та акредитація єдиного національного сертифікаційного органу, яким визнано Держстандарт України.

Розмову вела Людмила ГРАЧ.

На малюнку зображено національний знак відповідності обов'язковим вимогам стандартів Державної системи сертифікації УкрСЕПРО.

ПОТРІБЕН НЕ ПРОСТО ВЛАСНИК

А той, хто ту власність найефективніше використає. Звісно, для загального добра

Точка зору

СЬОГОДНІ українське село переживає далеко не кращі часи. Господарства не мають змоги придбати в достатній кількості міндобрив і пального, поновити машинно-тракторний парк, зрештою, збути власну продукцію так, щоби не зазнати збитків. Селяни місяцями не одержують зарплати. Держава досі не розрахувалася з ними сповна за продукцію, вироблену ще торік.

Певна річ, що для виходу з цієї кризової ситуації АПК України потребує реформування. Як це зробити? Чи можливо сьогодні працювати стабільно й мати прибуток? Власне, з цього й розпочалася розмова з генеральним директором акціонерного товариства "Украгробізнес" Л. КОЗАЧЕНКОМ.

Принагідно зауважимо, що торік товарообіг "Украгробізнесу" становив 123 мільйони американських доларів проти 67 мільйонів 1994 року.

Із досьє "ГУ"

Леонід Козаченко народився 1955 року в Київській області. Після навчання в Українській сільськогосподарській академії отримав спеціальність інженера-механіка. Працював завідувачем майстерень на цукрокомбінаті, головним інженером у колгоспі, головою колгоспу.

Навчався у московській Академії зовнішньої торгівлі. Опісля — робота за кордоном, в Міністерстві сільського господарства України. У серпні 1991 року став генеральним директором щойно створеного АТ "Украгробізнес", яке очолює дотепер.

Водночас Л. Козаченко є членом президії Українського союзу промисловців, віце-президентом Всеукраїнської федерації товаровиробників, президентом Ліги підприємців агропромислового комплексу України.

— Протягом останніх років ваше акціонерне товариство стало одним з найбільших постачальників пестицидів, пального, техніки для українського села. Але постійно чуємо нарікання, що колгоспи чи селянські спілки сидять, як то кажуть, без копійки в кишені. У який же спосіб вони розраховуються з вами?

— Фінансове становище більшості господарств справді доволі скрутне. І без гнучкої схеми розрахунків не обійтися. Зокрема, з тими господарствами, які працюють з нами постійно й не маємо до них претензій, практикуємо кредитування. На різні терміни, це вже залежить від того, які ресурси їм поставляємо.

Інша можливість фінансування — часткова попередня оплата. Таку схему застосовуємо в роботі з тими господарствами, які в змозі одержати добрий урожай і повернути частину його ресурсів, придбаних у нашому АТ. Скажімо, якщо йдеться про вирощування цукрових буряків і соняшнику, то забезпечуємо господарство насінням, пестицидами, можемо навіть виконати деякі роботи власною технікою — і все це в кредит. Решту ресурсів — міндобрива, пальне — поставляємо за умови попередньої оплати.

— Отже, можете допомогти не тільки пальним чи пестицидами, а й власними силами засіяти чи зібрати, скажімо, бурякове поле?

— У разі потреби наше АТ створює у тій чи іншій області механізовані загони, які комплектуємо сучасною технікою, зокрема італійського, німецького й американського виробництва, використовуємо свої пестициди, пальне й насіння. І така форма роботи з нашими партнерами доволі перспективна, бо щороку має більше й більше прихильників.

Мало того, ми пішли далі: практикуємо з нашими сільськими партнерами спільне вирощування окремих культур. Зокрема, торік наше товариство у такий спосіб було залучене до вирощування соняшнику на 50 тисячах гектарів, кукурудзи на зерно — на 20 тисячах і цукрових буряків — на 10 тисячах гектарів. Не відмовилися від такої співпраці і цього року. Нині ми обробляємо 291,5 тисячі гектарів у 18 областях України.

— А як розраховуються з вами господарства: грошима чи натурою?

— Зазвичай, частиною врожаю. Або вже готовою продукцією, одержаною в результаті перероблення цього врожаю.

Зароблену продукцію продаємо за кордон, одержуємо валюту, якою розраховуємося за імпортні пестициди, насіння, техніку, пальне. Близько 40 відсотків одержуваної від сільгосппідприємств продукції реалізуємо на внутрішньому ринку.

— Зрештою, зароблені гроші можна вкладати в переробну галузь?

— Торік ми зробили перші кроки в цьому напрямі. Зокрема, у Хмельницькій області спільно з американською компанією ФМС фінансували проект з вирощування й перероблення зеленого горошку. Взяли в оренду землю і консервний комбінат, придбали два комбайни, налагодили потрібні поставки матеріально-технічних ресурсів для забезпечення агропромислового сервісу.

— І справа варта заходу?

— Уявіть, що варта. Ми інвестували в цю справу трохи більш як мільйон американських доларів. І в результаті одержали 1,2 мільйона умовних банок зеленого горошку. Першоякісного, конкурентоспроможного на світовому ринку. До речі, прибутки від його збуту відшкодували 80 відсотків коштів, затрачених нами для реалізації цього проекту.

А загалом протягом минулого року "Украгробізнес" залучив на розвиток сільського господарства в Україні інвестицій на шість мільйонів американських доларів.

— Тобто сьогодні можемо стверджувати, що держава неспроможна забезпечити агропромисловий комплекс України усім належним. Та й не треба цього прагнути. Чи не так?

— Я глибоко переконаний в тому, що держава не повинна зосереджувати головні зусилля на проблемі державного замовлення чи мобілізації ресурсів для закупівлі матеріально-технічних засобів. То — справа комерційних структур.

За інше має боліти голова в державних чиновників: як забезпечити фінансове виживання сільськогосподарських підприємств? Скажімо, є потреба дотувати сільськогосподарське виробництво, як це роблять у багатьох країнах, визначити пріоритети певних галузей.

Треба також зазначити, що без іноземних інвестицій в економіку України про реформаторські зміни в агропромисловому комплексі годі й казати. Хоча порівняно з минулим роком ситуація значно поліпшилася. Розширюється співробітництво з іноземними компаніями, загалом пом'якшився кредитний клімат. Лише США надають Україні кредит у сумі понад 400 мільйонів американських доларів. Великі кошти залучають через Європейський банк реконструкції та розвитку, певна частина кредитів надходить від Світового банку. Завдяки їм передбачене будівництво насіннєвих заводів та заводів з перероблення сільськогосподарської продукції. Усе це разом сягає понад 800 мільйонів доларів.

Та водночас є нагальна потреба в тому, щоб знайти механізм, який створив би сприятливі умови для здійснення великомасштабних інвестиційних заходів. Бо досі маємо деякі перешкоди, що гальмують цей процес. Однією з них є нерозв'язане питання про землю. Земля має бути товаром. Але ринок землі має бути внутрішнім і належати лише національним підприємствам, які є суб'єктами України. Тільки з розв'язанням цієї проблеми значно полегшиться процес залучення українськими компаніями інвестицій. Сьогодні це супроводжується величезними труднощами, адже сільськогосподарські підприємства не є власниками майна, що його використовують у процесі виробництва.

Взагалі питання приватизації нині належить до тих, які потребують негайного розв'язання.

— Чи задоволені ви особисто процесом роздержавлення АПК в Україні?

— Ні і ще раз ні! Я за те, щоб процес приватизації в Україні провадився продуманіше й інтенсивніше. Адже в жодній розвинутій країні світу державний сектор не має такої великої частки, як у нас. Найближчим часом потрібно закінчити роздержавлення переробних підприємств, радгоспів, розпаювати землю. Я не належу до прихильників процесу поділу колективних сільськогосподарських підприємств на дрібні фермерські господарства. Поліпшити ситуацію можна і в тому разі, якщо наявна структура збережеться – потрібно тільки дати змогу вирішити питання приватизації землі і створити відповідну стабільну законодавчу базу для цього.

Ще однією причиною мого негативного ставлення до процесу приватизації є те, що нині в Україні близько десяти тисяч сільськогосподарських підприємств, які раніше активно працювали й брали участь у сільськогосподарському виробництві, простоюють, десятки тисяч людей не мають роботи. Такі підприємства потребують негайної підтримки. Цим мають займатися підприємницькі структури, які прийшли замість державних. Звичайно, ці об'єкти мають надзвичайно велике значення для сільського господарства України, але ж вони не працюють.

І проблема сьогодні полягає не в тому, щоби просто визначити власника. Треба знайти того, хто уміло ту власність використовував би. Для загального добра.

— Чи намагається посприяти цьому Ліга підприємців АПК України, яку ви очолюєте?

— Безперечно. Тепер Ліга підприємців працює над підготовкою зустрічі керівників підприємницьких структур агропромислового комплексу з урядовцями, можливо, і Президент виявить бажання взяти участь у нараді. Адже саме ці підприємці нині забезпечують сільське господарство України матеріально-технічними ресурсами на 90 відсотків, інвестують велику кількість сільських господарств. Маємо намір обговорити широкий спектр проблем. Зокрема, хід приватизації в Україні, потребу в законодавстві для створення сприятливих умов розвитку підприємництва та створення ринкових відносин, а також ринкової інфраструктури в сільському господарстві, яка має забезпечити активні функції розвитку АПК.

— Як, на вашу думку, можна прискорити процес приватизації в Україні?

— Взагалі прискорити будь-які процеси в сільському господарстві важко. Тому що воно консервативніше, ніж інші галузі. Але це значно легше зробити, коли загалом ситуація в державі відзначається стабільністю, коли міцно стоїть на ногах економіка. А сьогоднішня ситуація тільки ускладнює проведення потрібних заходів. Крім того, здійснюючи щось одне в окремій галузі, хоч би яке воно прогресивне було, не можна прискорити процесу реформування. Становище погіршується ще й тому, що Україні не вистачає фахівців, які знали б, як провадити політику реформування на макроекономічному рівні.

Вів розмову
Леонід БРОВЧЕНКО.

Вітчизняний стиль

ЗАДАРМА ГРОШЕЙ НЕ ПЛАТЯТЬ

АКЦІОНЕРНЕ товариство «Каховський завод електрозварювального устаткування» уклало взаємовигідні контракти з провідними фірмами США на 550 тисяч доларів. Американців надзвичайно зацікавила продукція підприємства — нове покоління зварювальних машин.

Нові рейкозварювальні машини К-900, К-910, розроблені каховчанами спільно з Київським інститутом електрозварювання імені Патона, добре показали себе в роботі, за океаном, зокрема на будівництві залізниць. Принаймні з десяток років українське підприємство матиме можливість продавати свою продукцію за кордон. Адже в багатьох штатах американці планують реконструкцію залізничних колій. Своє співробітництво з каховчанами запропонувала насамперед чиказька фірма «Кемітрон», представники якої уважно ознайомилися з технічними характеристиками новостворених українських машин. Партнери навіть попросили надати для випробувань дослідний зразок К-920.

— У штаті Північна Кароліна фірма «Норфолк» готова розпочати разом з каховчанами виробництво машин із зусиллям осаджування 150 тонн, яких поки що у світі не існує. Американці поставлятимуть вузли гідроуправління, канадці — електроуправління, а у Каховці вироблятимуть для таких машин трансформатори, гідроциліндри тощо.

Завдяки виставці електрозварювального устаткування, яка проходила у Чикаго за участю провідних фірм світу, промисловці мали змогу всебічно оцінити продукцію українського підприємства. Одна із шведських фірм відразу запропонувала каховчанам обговорити варіанти співробітництва.

Як бачимо, виробники електрозварювальної продукції у нашій країні не сидять в очікуванні кращих часів, а торують шлях на міжнародний ринок.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсонська область.

АРБІТРАЖ ВИРІШИВ. ЧИНОВНИК «ПОРАДИВ»... І БОРЖНИК «ЗАРОБИВ» НА ІНФЛЯЦІЇ

ДАВНО вже слово «інфляція» не викликає подиву, а навпаки, стало звичним явищем нашого життя. Одні звиклися й змирилися з цим явищем, сприймаючи його як «стихійне лихо», з яким марно боротися. Другі, а до них найчастіше належать підприємці та інші господарські суб'єкти, попри все намагаються до цього явища пристосуватися, знайти способи його подолання та збереження реальної вартості зароблених грошей. Є й треті. Ті, хто не без вигоди використовує інфляційні процеси, отримуючи колосальний прибуток.

Хто вони, ці треті? Як їм вдається розбагатіти за рахунок інфляції, хто їм у цьому допомагає? До цих третіх, як правило, належать недобросовісні підприємці, яких на сьогодні, на жаль, не так і мало.

Під час укладання договорів, де вони найчастіше виступають як продавці, постачальники, позичальники, вони зобов'язуються перед своїм договірним контрагентом відвантажити, передати, доставити продукцію або товар, виконати якісь послуги після попередньої оплати їх вартості. Далі схема одна: після отримання попередньої оплати договірні зобов'язання щодо відвантаження, доставки, надання послуг, передання товарно-матеріальних цінностей не виконують, попередню оплату при цьому не повертають. Віртуозніші діячі виконують свої зобов'язання частково, а далі посилаються на якісь зобов'язання, що начебто заважають виконанню, просять покупця або замовника почекати і обіцяють за першої змоги виконати всі свої зобов'язання. В очікуванні цього виконання нерідко минає багато часу. В таких випадках «ображена» сторона змушена надіслати іншій стороні претензію, а по закінченні місячного терміну, встановленого для її розгляду та обчислюваного з дня отримання претензії відповідачем, звертатися до арбітражного суду. В ідеалі з моменту подання позовної заяви до винесення судового рішення минає в середньому один місяць. Отже, з моменту порушення зобов'язання до отримання судового рішення минає приблизно три місяці з урахуванням часу проходження пошти. Але це в ідеалі. Найчастіше, вірячи обіцянкам постачальника, який відсовує терміни пред'явлення претензії, розгляд суперечки судом з якихось причин зволікається і можливість стягнення розтягується на тривалий час. За цих умов грошові кошти сторони, що здійснює попередню оплату, весь цей період зазнають впливу інфляції, їх реальна вартість щодня знижується, а друга сторона щодня отримує прибуток, користуючись чужими коштами. Результат судового розгляду, як правило, такий: стягнення на користь позивача основного боргу (тієї суми, що її було переказано як попередню оплату), в кращому разі штрафних санкцій, передбачених договором або законодавством.

Протягом останніх років у Вищому арбітражному суді України (ВАС) та й в обласних арбітражних судах уже було склалася судова практика, коли основний борг стягували з урахуванням рівня інфляції. Тобто стан боргу визначали, виходячи з офіційно зафіксованого Мінстатом України відсотка інфляції на день пред'явлення позову.

Так, за позовом переяслав-Хмельницького міжрайонного прокурора Київської області в інтересах Переяславського експериментального комбінату хлібопродукції до Миколаївського виробничого об'єднання елеваторної та зернопереробної промисловості про стягнення 4 516 671 864 крб., у тому числі основного боргу на суму 3 966 449 334 крб., суму основного боргу було визначено прокурором з урахуванням рівня інфляції у січні-листопаді 1994 року.

Рішенням ВАС України від 20.01.95 р. позов задовольнили. Постановою наглядової колегії ВАС України від 28.06.95 р. це рішення було залишено в силі, а скаргу відповідача — без задоволення. При цьому наглядова колегія не взяла до уваги твердження відповідача про те, що суд не мав права стягувати утворену заборгованість з урахуванням рівня інфляції. Обгрунтовуючи позицію суду, колегія зазначила, що посилання відповідача на те, що під час розгляду справи стягують лише прямі збитки, суперечить ст. ст. 16, 162, 203, 209 ЦК України та п. 4 роз'яснення Президії ВАС України «Про деякі питання практики розв'язання суперечок, пов'язаних з відшкодуванням збитків, завданих невиконанням або неналежним виконанням зобов'язань за договорами поставки» від 20.03.95 р. № 02-5/218. Оскільки стягненню підлягають фактичні збитки (як прямі, так і не отримані доходи), розмір яких залежить від умов інфляції. У даному разі наглядова колегія ВАС України, хоча й не виходила з того, що заборгованість з урахуванням інфляції є стан боргу, та все ж таки розцінила зниження вартості грошей як збиток за рахунок відповідача.

Аналогічно ВАС України у справі № 60/8 задовольнив позов НПТ «Агрокомплекс» про стягнення з фірми «Донецькнафтопродукт» 15 088 147 793 крб. боргу з урахуванням інфляції рішенням від 05.06.95 р. Проте, за скаргою відповідача наглядова колегія ВАС України постановою від 05.12.95 р. скасувала назване рішення й у позові відмовила, пославшись на те, що «чинним законодавством не передбачено можливості стягнення збитків, пов'язаних із знеціненням суми боргу внаслідок інфляції». Отак судді Вищого арбітражного суду України змінили взятий курс на захист прав і законних інтересів постраждалої сторони. Але чому? Отут і треба вникнути в суть інфляційних процесів.

Постановою Верховної Ради України від 17.12.93 р. констатовано факт наявності в економіці України гіперінфляції, розроблено невідкладні заходи щодо її подолання, внесено пропозиції про додаткові заходи щодо стабілізації соціально-економічного становища в Україні. З листопада 1993 р. Міністерство статистики України щомісяця публікує офіційні індекси інфляції.

Короткий словник сучасних понять і термінів (М., вид. «Республіка», 1993 р.) дає такі визначення інфляції і гіперінфляції.

Інфляція — знецінення грошей, що супроводжується зростанням цін на товари й послуги, падінням реальної заробітної плати, зниженням купівельної спроможності в результаті дефіциту державного бюджету (для покриття якого випускаються державні цінні папери та паперові гроші), монопольне становище ряду виробників (що дає змогу їм безконтрольно підвищувати ціни на свою продукцію), скорочення товарної маси і т. ін.

Гіперінфляція — винятково швидке зростання товарних цін і грошової маси в обігу, що веде до різкого знецінення грошової одиниці, розладнанню платіжного обігу, порушенню нормальних господарських зв'язків та катастрофічного зниження рівня життя.

Тепер кожному читачеві ясно, які наслідки спричинює за цих умов для чесних підприємців та чи та позиція керівників арбітражного суду.

А що каже закон?

Згідно зі ст. 161 Цивільного кодексу України зобов'язання мають виконуватися належним чином і в установлений строк відповідно до закону, акта планування, договору, а за відсутності таких вказівок — відповідно до вимог, що їх, як правило, ставлять.

Статтею 213 Цивільного кодексу України передбачено відповідальність боржника за збитки, завдані кредитору простроченням виконання зобов'язання.

Постає питання: чи належить до поняття "збиток" знецінення грошей у результаті інфляції чи це стан боргу?

Грошове зобов'язання — це зобов'язання, на підставі якого боржник зобов'язаний передати у власність кредитору грошові знаки в певній сумі. Так розуміють грошове зобов'язання в законодавстві та судовій практиці.

Гроші — це специфічний об'єкт цивільних правовідносин: вони опосередковують товарообмін; їх споживча вартість полягає в меновій вартості; вони мають бути здатні до обміну на товари, послуги та грошові знаки інших держав; гроші мають бути максимально обігоздатні, а знаки, що втратили зазначені якості, становлять інтерес лише для колекціонерів. Отож, гроші мають свій зміст і функції, а цифра, що показує лише кількість карбованців, — це за умов розрухи та інфляції не зміст грошей, а форма. Це схоже на автомобіль без двигуна, що не відповідає своїм змістом цільовому призначенню.

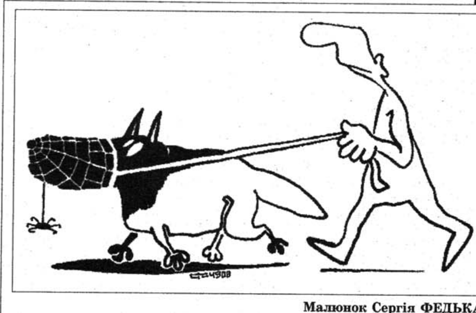
Якщо грошова одиниця, в якій виражено зобов'язання, зберігає свою стабільність протягом усього часу дії, то особливих труднощів у визначенні розміру обов'язку сторін за зобов'язанням не виникає. А коли в період між моментом появи зобов'язання та моментом його припинення грошова одиниця, в якій виражено це зобов'язання, в результаті інфляції змінює свій золотий зміст, тоді постає проблема, що має велике теоретичне й практичне значення: чи змінюється якісно зобов'язання, тобто те, що є предметом грошового зобов'язання — надання певної кількості грошових знаків чи певної «купівельної спроможності»?

Боржник, який рік тому взяв майно (а саме гроші), має повернути те саме майно з дійсною його вартістю сьогодні. Щомісяця публікований Мінстатом України індекс інфляції дає змогу визначити цю дійсну вартість. Мовою економістів, індексація — перерахунок розмірів різних виплат (компенсацій), у тому числі збільшення грошового утримання (зарплати, пенсій, інших виплат) з метою нейтралізації впливу інфляції у країні. Таким чином, індекс інфляції визначає не збитки (витрати, втрату або пошкодження майна), а дає змогу встановити реальний стан боргу.

Шляхом визнання того, що інфляція характеризує стан боргу, пішло законодавство багатьох держав. Так, законом Республіки Білорусь від 03.03.94 р. внесено зміни і доповнення до Цивільного кодексу Республіки Білорусь, зокрема до ст. 222, відповідно до якої боржник, який прострочив виконання грошового зобов'язання, на вимогу кредитора зобов'язаний заплатити за час прострочення суму боргу, збільшену з урахуванням інфляції.

Основне завдання судів — захист порушених прав і законних інтересів. Якщо заперечувати право на стягнення боргу з урахуванням інфляції, то це означає стати на шлях заохочення боржника та отримання ним незаконного прибутку і піти від виконання цього головного завдання арбітражних судів, передбаченого ст. 3 Закону України «Про арбітражний суд» від 04.06.91 р. Не слід забувати також, що, крім повернення основного боргу з урахуванням інфляції, кредитор має право стягнути з боржника відповідно до ст. 213 ЦК України збитки (витрати, що їх зазнано у зв'язку з невиконанням або невчасним виконанням грошового зобов'язання та неотримані доходи), а також штрафні санкції, якщо це передбачено законом або договором.

Незважаючи на це, судді ВАС України і далі наполегливо захищають порушників розрахункової дисципліни. Їх чомусь не цікавить те, що Верховна Рада і Президент України прийняли ряд нормативних актів, спрямованих на стабілізацію фінансової системи, вчасне проведення розрахунків підприємств-боржників з кредиторами.

Малюнок Сергія ФЕДЬКА.

У зв'язку з цим, у вказаній вище справі № 60/8 ВАС України, особливий інтерес становить лист першого заступника глави облдержадміністрації Донецької області Лук'янчика від 14.11.95 р., в якому він прозоро вказав, що його не задовольняє прийняте судом у справі рішення і не церемонячись назвав це рішення «безпрецедентним». І наглядова колегія ВАС України скасувала справедливе рішення ВАС , як сказано вище. Виходячи з такої логіки, саме звернення Лук'янчика з метою тиску на суд є цілком прецедентним, тобто звичайним явищем у «кращих» традиціях телефонного права. Можна лише уявити, в яких умовах працюють судді арбітражного суду Донецької області, коли у Вищому арбітражному суді України за таких звернень покірно «беруть під козирок». Коли в нашій країні таке, з дозволу сказати, «правосуддя», то позивач має звертатися вже до вищестоящого начальника Лук'янчика, щоб той дав вказівку переглянути справу. Чи не так?

Далі йти нема куди!

Олександр ДОВГАНЬ,
юрист.

Гонорар за публікацію прошу переказати на р/р 000960413 Фонду «Чорнобиль — діти Чорнобиля».

Ми не можемо сліпо йти за чужими примхами

Вважає прокурор Сумської області Віктор Сухонос

***Н**ИНІ багато дорікають правоохоронним органам за недостатній наступ на організовану злочинність. Сумщина щодо цього, як мені відомо, вигідно відрізняється від інших регіонів. Очевидно, у вас є певна система, скажімо так, свій почерк у цій роботі, зокрема в координації дій усіх правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинністю?*

—На жаль, рекет, розбої, бандитизм, убивства на замовлення почастішали і в нашій області. Дякую за оцінку, але робота, проводжувана правоохоронними органами області щодо запобігання подібним проявам, у тому числі їх організованим формам, не відповідає вимогам сьогодення. Правоохоронні органи, передусім органи міліції, не встигають запобігати злочинності, часто фіксують лише установлений її факт, і усі сили спрямовують на розкриття та розслідування злочинів.

Як тільки стемніє, люди нерідко бояться виходити на вулицю, бо їх можуть побити, пограбувати або обікрасти квартиру, коли відсутні господарі. Торік в області скоєно більш як 11000 злочинів, а це зростання їх на 18,7%. Тому, як бачите, нарікання на адресу міліції щодо недостатнього наступу на організовану злочинність і злочинність загалом небезпідставні, і Сумська область в цьому не є винятком.

— Що протиставляють злочинному світу правоохоронні органи, передусім працівники міліції?

— Як уже сказано, вони нерідко діють не на запобігання злочинам, а йдуть за фактами подій, що сталися. Як і раніше, проводяться традиційні місячники безпеки руху транспорту, операції «вокзал», «базар», «готель» і т. д. Причому виїзди на місця здійснюють на старих автомобілях за гострої нестачі пального. А злочинці оснащені найсучаснішою технікою. Отож час шукати нові, більш сучасні форми боротьби із злочинністю.

Виходячи з цього та виконуючи Указ Президента України від 21 липня 1994 року «Про невідкладні заходи щодо посилення боротьби із злочинністю», прокуратура області зосередила значну увагу на виявленні порушень законів у сфері економічних відносин. За наслідками розгляду внесених прокуратурою подань, протестів та приписів до дисциплінарної, матеріальної та адміністративної відповідальності торік було притягнуто понад 150 посадових осіб.

Наведені факти свідчать про те, що у нас, справді, є результати боротьби з організованою злочинністю. Однак можна було б добитися більшого, якби в законодавстві чіткіше було визначено поняття організованої групи та організованої злочинності. Дивіться. У ст. 1 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» зазначено, що під організованою злочинністю розуміють сукупність злочинів, вчинюваних у зв'язку із створенням та діяльністю злочинних угруповань.

Види та ознаки цих злочинів, а також кримінально-правові заходи щодо осіб, які їх вчинили, встановлені Кримінальним кодексом України. Та, на жаль, Кримінальним кодексом вони так і лишилися невизначеними ні в ст. ст. 7 і 19 загальної частини кодексу, ні диспозиціями відповідних статей стосовно видів злочинів особливої частини кодексу.

Урегулювання цих питань має не теоретичне, а суто практичне значення. Наприклад, минулого року по Сумській області було виявлено більш як 160 злочинних груп з ознаками організованих. До суду дійшли тільки деякі кримінальні справи, а організованою злочинною групою визнана тільки одна. Це ще раз стверджує те, що різні відомства за відсутності в законі самого поняття організованого угруповання тлумачать його, виходячи із своїх інтересів.

Таке саме становище і з визначенням одного з найтяжчих злочинів — рекету.

—І все-таки, Вікторе Володимировичу, хто має координувати роботу правоохоронних органів у нашій державі?

—Питання координації роботи правоохоронних органів у боротьбі зі злочинністю не є самоціль для прокуратури, як дехто вважає. Координувати специфічну, тобто спеціальну роботу силових відомств, які мають законодавчу незалежність, може тільки той орган чи посадова особа, яка має на це правові повноваження і процесуальну можливість впроваджувати в життя рішення координаційних нарад.

Координаційний комітет боротьби з корупцією та організованою злочинністю при Президентові України створений його Указом як державний орган, існування якого для цієї роботи прямо не передбачено законом.

Що ж до створюваних на рівні областей, міст і районів аналогічних Координаційних комітетів, то з огляду на чинне законодавство і досвід правоохоронної роботи, для їх існування, на мій погляд, немає ні правової основи, ні практично потреби. Згідно із законом України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» не передбачено існування місцевих Координаційних комітетів.

Координація безпосередньої роботи правоохоронних органів визначена ст. 29 Закону України «Про прокуратуру», де сказано, що узгодження дій у боротьбі із злочинністю необхідно законодавчо покласти на прокурора, який серед вказаних органів є ключовою процесуальною особою і має визначені правові повноваження для забезпечення виконання цієї функції. Цю пропозицію, до речі, підтриману представниками інших силових відомств, я вніс на засіданні підсумкової колегії Генеральної прокуратури України, що відбулась у січні цього року.

—Ви вже зачепили питання, що стосуються функцій прокурорських органів, їх місця в житті, зрештою, Закону України «Про прокуратуру». Яка все-таки ваша точка зору щодо сфери діяльності органів прокуратури?

—Я твердо переконаний, що на перехідному етапі розвитку нашої держави прокуратура має зберегти визначені Конституцією України і Законом «Про прокуратуру» функції, здійснюючи вищий нагляд за виконанням законів. Не можу погодитися з висловлюваннями деяких посадових осіб, що коли ми вступили до Ради Європи, то потрібно виконувати всі її вимоги, в тому числі щодо скасування смертної кари або ж реформування органи прокуратури, забравши від них загальний нагляд. Невже в Україні немає власної специфіки перехідного періоду, своїх звичаїв, менталітету, щоб отак сліпо йти за чужими рекомендаціями, а вірніше вимогами? Тому, на мій погляд, нині під час формування в Україні правової держави не слід відкидати можливість власної української моделі прокурорського нагляду, де поряд з піднесенням ролі суду чільне місце має посісти прокуратура.

—Чи приходять до вас прості люди? З чим звертаються, як ви допомагаєте їм?

—В умовах загальної кризи в державі соціальний захист конституційних прав і свобод громадян стає одним з основних напрямів діяльності прокурорських працівників.

Нинішнього року під час перевірок, проведених прокуратурою, виявлено 534 порушення законодавства про соціальний захист громадян, а також несвоєчасний і неякісний розгляд їхніх скарг та заяв.

На усунення виявлених порушень прокуратурою внесено 365 подань і приписів, 75 протестів. За документами прокурорського реагування 73 посадові особи притягнуто до дисциплінарної відповідальності. Проти посадових осіб, що припустилися зловживань, порушено 4 кримінальних справи.

Здебільшого порушуються житлові та пенсійні права громадян, законодавство про працю, про зайнятість населення, про статус і соціальний захист громадян, потерпілих від наслідків аварії на ЧАЕС та інші.

Вбачаючи в працівниках органів прокуратури своїх захисників, громадяни, особливо похилого віку, звертаються до прокурорів з найрізноманітніших питань. Одного разу зателефонувала дружина політв'язня Р. і слізно благала допомогти. Сама хвора, дійти до прокуратури не може, чоловік помер, поховати нема за що і ніхто не хоче допомогти, куди тільки не зверталась. Довелось особисто втручатись у цю справу. І ось минув майже рік з того часу, а ця жіночка дякує прокуратурі й досі за допомогу. І тільки зараз зізналась, що хотіла закопати померлого чоловіка прямо у дворі, бо коштів на похорон не було зовсім.

У поточному році до органів прокуратури звернулося за допомогою близько 3 тис. громадян. Усі вони отримали, хто конкретну допомогу, а хто і обгрунтовану законом відповідь з роз'ясненням, чому їх вимоги не підлягають задоволенню.

На мій погляд, у цей скрутний для держави час чим більше прокурор буде мати повноважень у захисті прав громадян та юридичних осіб, у тому числі і майнових, тим оперативніше і без судових витрат можуть вирішуватися ці питання.

Інтерв'ю вів Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

СТУДЕНТ № 1

— ним на юридичному факультеті Національного університету імені Т. Шевченка визнано народного депутата України Владислава Носова

На запитання, чим студент відрізняється від народного депутата, на юридичному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка багатозначно посміхаються: мовляв, який студент не мріє стати депутатом, але не кожен депутат може бути студентом. Причому умовивід цей — не з царини фантастики.

Днями декан, академік Української академії правових наук Владлен Гончаренко вручив першому в історії альма-матер випуску народних депутатів України попереднього й теперішнього скликань дипломи про здобуття вищої юридичної освіти. Другої післядипломної вищої освіти, отриманої на спецкурсах, оскільки «депутатський корпус» у стінах столичного університету з'явився п'ять років тому за джентльменської угоди між Президією Верховної Ради і ректоратом Національного університету. Високопоставлені абітурієнти вступали без іспитів (за принципом — хто бажає), навчалися безплатно (отримання другої освіти на юрфаці виключно платне, повний курс коштує приблизно 4—5 тисяч доларів у карбованцевому еквіваленті). Нерідко, складаючи поточні іспити , не вписувалися в сесійні рамки (наприклад, Іван Заєць складав фінансове право з трирічним запізненням, зате — на «відмінно»)... Зрештою, чого не зробиш задля держави, яку хотів би бачити правовою, й задля народних обранців, які уповноважені зробити її саме такою, а знань бракує? Наприклад, із криміналістики. Недарма Сергій Шпаченко, докторант кафедри кримінального права, не без песимізму зауважив, що «депутати, очевидно, найчастіше «незлим тихим словом» згадуватимуть саме цю кафедру», бо якраз із кримінальним правом у них було найгустіше проблем: найбільше «двійок» на семінарських заняттях, найбільше «хвостів» на сесіях, зрештою, найбільше оцінок «задовільно» у заліковках. Та й узагалі депутатські матрикули цікаво було б переглянути політичним оглядачам, котрі відстежують причинно-наслідкові аспекти політичних позицій народних депутатів, приміром, під час їхнього обговорення законопроектів державотворчого характеру: в одного «трійка» з історії України, в іншого — проблеми з цивільним правом та адміністративною відповідальністю...

Зате студентом № 1 серед першого «депутатського курсу» Національного університету викладачі визнали Владислава Носова. «Це мій ідеал студента, який втілює у собі найкращі риси: сумлінність, скрупульозність, глибокий аналітичний розум, порядність, відповідальність», — каже Віктор Мелащенко, доцент кафедри конституційного та адміністративного права, який працював з депутатськими групами №14 і 15 з першого курсу, керівник дипломної роботи пана Носова. А голова державної екзаменаційної комісії (ДЕК) доктор юридичних наук (до речі, єдиний в Україні професор фінансового права) Лідія Воронова вважає, що дипломну роботу Владислава Носова «Регламент Верховної Ради України і коментар» уже сьогодні з незначними доробками можна подавати до ВАК для затвердження її як кандидатської. Думка професора Воронової авторитетна, оскільки вона не лише голова цьогорічної ДЕК, а й вимогливий голова спеціалізованої ради із захисту дисертацій у галузі юридичних наук.

Утім, під час захисту дипломних робіт з'ясувалося, що чимало випускників 14-ї та 15-ї груп (їх тут так і називають — депутатськими) претендують на звання найкращих фахівців-юристів: у галузі виборчого права — Анатолій Ткачук, автор дипломної роботи на тему «Виборча система для України»; правового врегулювання методів лікування — Мирослав Мотюк, «Державно-правові проблеми трансплантації органів»; бюджетного права — Олексій Шеховцов, «Бюджетна резолюція як механізм розмежування конституційних повноважень між законодавчою і виконавчою владами в українському бюджетному процесі», — позаяк усі ці наукові праці відзначаються як абсолютною новизною самої постановки проблеми, так і діапазоном використаного матеріалу з історії світового досвіду та висновками прикладного характеру.

Процедура захисту дипломних робіт чомусь постійно викликала асоціації з процедурою парламентських слухань. Але не на користь останньої: можливо, тому, що тут, у стінах університету, відбувалася розмова професіоналів, якщо і з дискусією , то за суттю предмета й без політиканства, і якщо екзаменаційна комісія називалася державною, то і її члени (зверніть увагу, головні «дійові особи» ДЕК — Лідія Воронова, Валентина Кузнецова та ін.) спілкувалися з дипломниками виключно державною мовою. Чи не в цій площині лежить відповідь на ще одне запитання, не менш популярне на юрфаці: яка сесія легша — університетська чи парламентська? Адже дві третини всіх «депутатських» дипломних робіт написані на «конституційну» тему і захищені на «відмінно». Робота ж над Конституцією і законами у сесійному залі Верховної Ради України — самі бачите...

Катерина КІНДРАСЬ (УНІАН)

Освіта

СТАРЕ КОРІННЯ – НОВА ПАРОСТЬ...

Львівська академія ветеринарної медицини імені Гжицького — один із найстаріших навчальних закладів України. У проекті національної програми розвитку села на 1996—2005 рр. п'яти вузам України, серед котрих і академія, доручено реформувати навчальну і наукову роботу таким чином, щоб її дипломи визнавали в розвинених країнах світу. Поступ до цієї мети триває давно, але за нинішніх умов ця дорога терниста, — наголосив у розмові ректор доктор біологічних наук професор Роман КРАВЦІВ.

—Романе Йосиповичу, п'ять років існування незалежної держави — це п'ять років формування нового фахівця, що працюватиме в нових умовах. Як відгукнулася на потреби дня академія?

—На базі нашого закладу створено навчально-науково-виробничий комплекс «Зооветеринарія і біотехнологія», до якого увійшли філіали кафедр ряду інститутів, технікумів, ліцеїв.

Мета комплексу — розширення впливу ідей учених академії. Викладачі навчальних закладів, що увійшли до комплексу, мають змогу підвищувати свій професійний рівень і залучати студентів до впровадницької роботи.

Ми зібрали банк даних і передали його в управління сільського господарства і управління ветеринарної медицини. Таким чином прилучаємося до розв'язання практичних завдань. Мусимо заробляти щось в умовах ринку, поки немає за що купити реактиви і канцтовари. Викладачі отримали зарплату, а студенти стипендію лише за січень. Нині ми навчаємо дві тисячі триста студентів із семи областей Західної України. Впроваджуємо нові спеціальності і спеціалізації. Сформували, наприклад, кафедру бджільництва. Торік набрали першу групу студентів.

—Саме життя навертає до платної форми навчання, бо інакше вузам не вижити. Для державних структур підготовку фахівців здійснюватимуть за державний рахунок, а для всіх інших...

—А для інших, як-то для селянських спілок і фермерських господарств, — за їхній рахунок. Або ж на засадах пільгового кредиту, який фахівець поверне протягом п'яти—десяти років після закінчення вузу. А поки що селянські спілки пишуть нам листи і... розривають платні договори. Мовляв, немає грошей. А у нас вони є? Торік мали лише 10 договорів на 450 місць.

—Чи простежуєте долю своїх випускників?

—Колись нас за це питали, ми звітували. Тепер — ні. Правда, щороку проводимо конференції-зустрічі випускників різних років. Щораз пересвідчуємося — імідж наших випускників дуже високий.

—Імідж іміджем, але щодо продукції з м'яса і молока ми все більше інвестуємо сусідів і їмо казна-що. Чи є потреба везти м'ясний фарш аж із Ізраїлю, коли наш власний виробник може завалити прилавки якісною продукцією?

—На жаль, думку вчених про те, якої шкоди може завдати м'ясо, вирощене на гормональних добавках, ніхто не питає. У розвинених країнах його не споживають, відправляють іншим. А люди беруть те, що дешевше.

Ось зараз ми хочемо дослідити вміст мікроелементів, важких металів і споживаність кормів на території Львівської області. Хочемо вивчити якість буряка, моркви, картоплі, щоб не траплялися такі випадки, як у Соснівці. Ми хотіли б випустити довідничок і вже зверталися до різних інстанцій, але... Ветеринарним службам «важко» привезти нам необхідні проби, хоча вони часто приїжджають до Львова на різні наради. Пропагуємо краплі Береша. Патріотизму, на жаль, бракує. Хочемо з цього приводу підготувати відповідне звернення до студентів.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.
Львівська область.

«Граніт науки» за німецькою програмою

Між Прикарпатським університетом ім. В. Стефаника та Фондом Ганса Зайделя укладено договір про співробітництво.

Він передбачає (вперше в Західному регіоні України) підготовку фахівців-економістів за програмою Вищої економічної школи міста Розенгайм, що відтворює європейську модель освіти. Ця програма, затверджена Міністерством освіти України, передбачає обов'язкове вивчення двох іноземних мов — німецької та англійської, які викладатимуть спеціалісти з Німеччини.

Бібліотеці економічного факультету передано новітню літературу, в т. ч. німецьку, лекційні матеріали. Закуплено комп'ютери, копіювальну апаратуру, кодоскопи та інше обладнання.

Планами подальшого співробітництва передбачено вивчення курсу «Міжнародний менеджер», що дозволить студентам одержувати додаткову спеціальність і претендувати на «конвертований» диплом.

На знімку: студенти економічного факультету вивчають техніку програмування у комп'ютерній лабораторії, придбаній на кошти Фонду Ганса Зайделя. Викладає Наталя Вовчук.

Фото **Володимира МИГОВИЧА** (Укрінформ).

Ринок праці

Безробітний: за статусом і без

Скільки нині на Одещині безробітних? Достеменно відповісти на це запитання навряд чи хто може. І не тому, що немає такого обліку, а тому, що статус безробітного — це одне, а реальне становище багатьох людей, які втратили роботу й постійне джерело одержання зарплати, — зовсім інше.

На фіксованому ринку праці у першому кварталі нинішнього року на обліку було 3,5 тисячі безробітних. Начебто і небагато для такої великої області, як Одеська. Однак є й інша статистика. Скажімо, в тому ж першому кварталі до служб зайнятості звернулося по допомогу в працевлаштуванні близько 20 тисяч чоловік. Здебільшого це вчорашні працівники підприємств, організацій та установ, які були змушені звільнятися «за власним бажанням». Не тому, що адміністрація зловредна, – скоріше фінансово-економічна ситуація у всьому винна. Справді, в області щомісяця простоює близько півсотні підприємств, ще десятки — працюють неповний робочий тиждень. Отже, у вимушених відпустках постійно перебувають близько 120 тисяч чоловік. З усіма відповідними наслідками.

Нещодавно розговорилися з одним із таких «вимушено безробітних» на ярмарку, що їх періодично влаштовує обласний Центр зайнятості. Верстатник із чималим досвідом роботи, глава сімейства, де двоє дітей шкільного віку, вже три місяці перебуває, як він сам висловився, у «підвішеному стані». Себто: за верстатом не працює, зарплати не одержує. Терпів-терпів, а потім пішов до директора з вимогою: звільніть, коли роботою не можете забезпечити, — хоч грошову компенсацію отримаю, адже дружина — вчителька — уже не перший місяць без зарплати. А директор: можеш звільнитися за власним бажанням. Інакше ніяк не можу — маю сплатити тримісячну компенсацію, а грошей — катма. Й на прощання порадив: не гарячкуй, зачекай ще трохи — може, таки виборсаємося з боргів, закупимо комплектуючі, почнемо виробляти власну продукцію... Чекає. А водночас прийшов на ярмарок вакансій, раптом пощастить — на будь-яку роботу погодиться.

Обласний, міські, районні центри зайнятості прагнуть тримати руку на пульсі ринку праці, якось впливати на нього, хоча б частині безробітних допомагати у працевлаштуванні. Через ті ж ярмарки вакансій, проведення органаборів на роботу в інші місцевості, завдяки організації спільно з держадміністраціями, підприємцями й комерсантами нових робочих місць, через фахову підготовку і перепідготовку незайнятого населення. Торік, скажімо, служба зайнятості налагодила навчання 2,3 тисячі чоловік за 40 з лишком спеціальностями, котрі користуються попитом. Нині масштаби навчання розширюють.

Та це — лише напівзаходи. Бо невдовзі, за прогнозами фахівців, армія офіційно безробітних може зрости в області принаймні вдесятеро. Адже на підході новий порядок звільнення з ініціативи адміністрації: вона виплачуватиме компенсацію вже лише за один місяць, ще за два (якщо не влаштує на роботу служба зайнятості) – держава. Начебто похвальний крок з її боку, та водночас можна не сумніватися: різке зростання кількості офіційно безробітних неминуче. Отож, кардинально змінити ситуацію на краще й спростувати невтішні прогнози можна за єдиної умови — докорінних змін в економіці.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

Ювілеї

ДО ТАЄМНИЦЬ НАДР ЗЕМЛІ

Виповнилося 70 років Інституту геологічних наук НАН України (ІГН).

Серед сучасних напрямів роботи інституту — розробки в галузі літології та палеогеографії, що уможливили складання серії літолого-палеогеографічних карт території України і Молдови, пошук нафтогазових покладів на Чорноморському шельфі.

Сьогодні тут провадять поглиблене дослідження будови і геологічної історії земної кори, що сприятиме створенню мінерально-сировинної бази незалежної України, розв'язанню природоохоронних завдань. Під керівництвом члена-кореспондента НАН України Петра Шпака працюють 2 академіки, 6 членів-кореспондентів НАН України, 34 доктори та 111 кандидатів наук, діють відділення палеонтології та стратиграфії, загальної геології, геології океанів та морів, паливно-енергетичного комплексу, гідрогеологічних та інженерно-геологічних проблем, Центр аерокосмічних досліджень Землі. В ІГН складено кілька національних програм, затверджених Кабінетом міністрів України, за якими до 2010 року провадитимуть наукові роботи, що сприятимуть розбудові і зміцненню Української держави.

Указам — ура! А грошей нема

До кореспондентського пункту газети «Голосу України» в Луцьку зі скаргою на невчасну виплату пенсії звернулося кілька пенсіонерів із села Сокоричів Ківерцівського району. Я вирішив побувати в управлінні соціального захисту населення Ківерцівської райдержадміністрації. Ось що розповів начальник управління Олександр БОРОВИК:

—Серед усіх районів Волині в нашому найбільше пенсіонерів — майже 20 тисяч чоловік. Серед них — 3600 учасників війни, більш як чотири тисячі інвалідів. Щоб за графіком виплачувати пенсії, треба щодня 5–6 мільярдів карбованців, а отримуємо 2–3 мільярди. За квітень виплачено лишень 60 відсотків належної пенсійної суми. Щоб розрахуватися, потрібно понад 40 мільярдів карбованців. Їх нема. Ми ще не зробили пенсіонерам компенсаційну виплату за лютий. Це ще 32 мільярди карбованців. Так само незрозуміла ситуація і з виплатою разової грошової допомоги до свята 8 Березня жінкам — інвалідам, учасникам війни, матерям-героїням, багатодітним сім'ям. Сума чимала — понад 7 мільярдів карбованців. З них із державного резерву нашому району належить одержати 2,6 мільярда карбованців. Але все це поки що слова. Грошей нема. А люди мають претензії до нас...

Така ось тривожна ситуація. Важко зрозуміти: чому владні структури всіх рівнів видають укази й постанови, наперед знаючи, що виконати їх неможливо?

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

Оздоровлення

БЕЗГЛУЗДИЙ «ПОРЯДОК»?

До літніх таборів відпочинку, санаторіїв вже вирушили сотні тисяч школярів. А на Чернігівщині, де проживають понад 150 тисяч дітей, які потерпіли від наслідків аварії на ЧАЕС, ще й досі тривають «розбирання» за минулорічний відпочинок.

Адже торік коштів на оздоровлення вистачило лише на половину бажаючих. Верховна Рада України постановою від 26 травня 1995 року «Про організацію оздоровлення і відпочинку дітей та підлітків в Україні влітку 1995 року» визначила, що у разі неможливості надання путівок на санаторно-курортне лікування та оздоровлення дітей, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, батькам компенсуватимуть середню вартість путівки. Кабінет міністрів України своїм розпорядженням від 13 липня уточнив розміри компенсації: 2 млн. 500 тис. карбованців.

На жаль, навіть і цієї «смішної» суми десятки тисяч дітей не одержали. А все через причини бюрократичні. Наказом Мінчорнобиля у жовтні 1995 року прийнято «Порядок виплати компенсації», згідно з яким вона «виплачується на підставі заяви одного з батьків або особи, яка їх замінює, та довідки про те, що батьки або особи, які їх замінюють, письмово зверталися до відповідних органів, але не були забезпечені путівками на санаторно-курортне лікування».

— Якби цю інструкцію затвердили напередодні літа, — розповідає завідуюча відділом облради з ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС Ніна Грицай, — то не виникло б ніяких проблем. Але у санаторії, табори відпочинку дітей направляли здебільшого за списками, усними проханнями батьків на основі відповідних документів. А у жовтні, коли в основному завершився оздоровчий сезон, з'явився сумнозвісний «Порядок». Тепер, власне, всі батьки отримали відмову в компенсації. Адже мало хто писав відповідні заяви. Їхнє обурення можна зрозуміти.

Звернення ради федерацій профорганізацій області до Генеральної прокуратури, Міністерства юстиції, Мінчорнобиля та інших інстанцій про відміну безглуздої процедури залишилися безрезультатними.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігів.

Проблема

Куди пливе «Ялта-фільм»?

ЯЛТІ просто-таки судилося перетворитися на кінематографічну Мекку. Ще до революції тут починав знімати відомий кінопідприємець А. Ханжонков. З 1919 року невеликі студії було об'єднано в Ялтинську кінофабрику, яка з 1923 працювала під керівництвом Всеукраїнського кінофотоуправління. Потім на кінофабриці, перетвореній на «Східкіно», знімали картини і готували кінофахівців для середньоазіатських республік. Була вона і південною базою «Мосфільму».

Один з найплідніших періодів припадає на післявоєнний час, коли Ялтинська студія належала Україні. Саме тоді було знято такі улюблені малечею фільми, як «Максимка», «Морський мисливець», «Прощайте, голуби!» та багато інших чудових картин. З 1963 року Ялтинська студія — філіал Центральної кіностудії дитячих та юнацьких фільмів імені Горького. Тож увесь післявоєнний період студія спеціалізувалася на виробництві фільмів для дітей та юнацтва, на яких виховувалося не одне покоління глядачів. Нині студія переживає не кращі часи, як, зрештою, і весь кінематограф.

Розмова з міністром культури Автономної Республіки Крим Анатолієм Литвиненком велася уривками. А предметом розмови була кіностудія «Ялта- фільм», кризовий стан, в якому вона нині перебуває. Без усякого зв'язку із загальним напрямом розмови міністр автономії раптом заявив про те, про що, мабуть, хотів сказати з самого початку: «Ялта-фільм» є і буде кримською!» Рішучість, з якою він це оголосив, чесно кажучи, здивувала. Адже рік тому ніхто інший, як сам Анатолій Григорович підписав листа, а міністр культури і мистецтв України Дмитро Остапенко підтримав клопотання міністра культури автономії про надання кіностудії «Ялтафільм» статусу національної.

З цього приводу існує досить велике листування. Питання розглядалося у найвищих інстанціях. Але через кілька місяців кримчани протрубили відбій своїй ініціативі. Приводом цього начебто став Указ Президента про те, яка установа чи організація може претендувати на статус національної. І формально студія не вкладалася у ці рамки. Але справжня причина була в іншому. У боротьбі деяких офіційних і неофіційних структур і людей, з ними пов'язаних, за переділ власності в Ялті. Це твердження людини, яка добре знає предмет, про який пише. Режисер кіностудії Валерій Пендраковський висловив його у програмі «Збереження і розвиток кіновиробництва на студії «Ялта-фільм», яку він розробив у зв'язку з оголошеним Міністерством культури Автономної Республіки Крим конкурсом на заміщення вакантної посади директора студії. Його, конкурс, Мінкульт автономії оголосив у зв'язку з тим, що ідейного натхненника листа, який спонукав міністра направити відоме офіційне послання до відповідних інстанцій, генерального директора кіностудії Віктора Чаадаєва було звільнено.

Створена Міністерством культури Автономної Республіки Крим комісія з перевірки роботи студії, певна річ, зафіксувала у своєму акті чимало гріхів, які, втім, були б характерні для будь-якого директора, котрий працює у режимі цілковитої відсутності фінансування з боку держави. Деякі замовлення на обслуговування фільмів, які вдалося отримати, і кошти, що надійшли за оренду, не могли вирішити проблем, які з усією гостротою постали перед студією. Не отримуючи платню, люди почали звільнятися. Обладнання старішало, фактично припинив існування цех підводних зйомок. Студія позбулася своєї гордості — флоту: вітрильники затонули, «начиння» кораблів розкрадено.

Але дещо, як кажуть, залишилося — низка виробничих цехів, обладнання яких дає змогу, скажімо, виготовляти меблі, виконувати механічні роботи. Крім того, великою цінністю є студійний комплекс, розташований у самому центрі міста. І це стало вагомою причиною, через яку ідею надання кіностудії «Ялтафільм» статусу національної було кримчанами відкинуто. Але ще нічого не ясно, бо під час розподілу майна між Україною і Кримом питання про те, до кого відійде студія, не вирішено.

Проте кримські власті зробили певні кроки. На студію, яка сиділа на «картотеці», призначили нового генерального директора Юлію Бондарєву, людину, що виросла тут, але найголовніше — було виділено значні кошти. Це дало змогу виплатити зарплату за місяць, почали облаштування студійної території, захаращеної після зйомок «Шарпу». Фінансовий допінг, в якому відмовили старому директорові, створив умови для повернення фахівців на рідну студію. Життя потихеньку входило у звичайну колію. Оновили декорації, тут кінематографісти охоче знімають кліпи і короткометражки. За словами Юлії Василівни, укладено договори з шістьма знімальними групами щодо надання послуг.

Що далі?. Після того, як енергійна пані Бондарєва приведе кіностудію до «божого вигляду», є плани створити тут південну базу країн СНД, провівши її акціонування. Через кілька місяців, як повідомив міністр культури автономії, буде оголошено міжнародний конкурс на заміщення посади генерального директора кіностудії «Ялта-фільм».

Мабуть, не варто сумніватися в тому, на кого робиться ставка. Тільки чиї інтереси буде захищати директор-іноземець? Як у таких умовах почуватимуть себе українські знімальні групи?

— Моя мрія, — каже Володимир Альошин, який був директором студії у шістдесяті-сімдесяті роки, — щоб «Ялта-фільм» стала студією дитячих і юнацьких фільмів. Студію має взяти під крило український уряд, якщо йому небайдуже майбутнє ось цих молодих людей, котрі зараз проходять повз нас, якщо він має намір щось залишити після себе. Мистецтво кіно завжди було досить дієвим засобом виховання. Тому й повинна бути в Україні своя студія дитячих і юнацьких фільмів. «Ялта- фільм» не розгубила ще основну матеріальну базу, а головне — кадри. Крім того, тут чудові природні умови. Не випадково знаменитий Олександр Роу всі свої казки зняв у Ялті.

Зрозуміло одне: ідея створення на базі «Ялта- фільму» студії дитячих і юнацьких фільмів, як кажуть, не полонила серця кримчан. Це й не дивно: дитячий кінематограф — річ затратна. Прибутків від нього не чекай. Дай Боже, підняти студію і залучити сюди знімальні групи. Для цього кримські власті поки що виділили 55 мільярдів карбованців.

А що далі?

Олена ПОЗДНЯКОВА
(Укрінформ).
Сімферополь—Ялта—Київ.

Вітчизняний стиль

Чайні «букети» по-одеськи,

або Як акціонерне товариство завойовує місце під «ринковим сонцем»

Приємних напоїв нині маємо у продажу вдосталь — уже розлитих в розцяцьковані пляшки й готових до вжитку, в порошках, які ще треба розчиняти у воді, з пахощами та смаком екзотичних тропічних плодів. Але що, скажіть, може зрівнятися з напоєм під назвою чай?

У нас в Україні «чайним законодавцем» — за обсягами виробництва, і за асортиментом, і за якістю продукції — є АТ «Одеса-чай» на чолі з головою правління Віктором Білоусом.

— Історія нашого підприємства започаткована ще 1895 року товариством Губкіна-Кузнецова і К°, відомою в Російській імперії чайною фірмою, — розповідає Віктор Михайлович. — Доставлення чаю з Китаю, Індії, інших країн морським шляхом надовго зробила Одесу своєрідною «чайною столицею» країни: тут його перебрали, упаковували, звідси доправляли замовникам найвіддаленіших регіонів.

Тривалий час тутешнє підприємство мало назву «Одеська чаєрозважувальна фабрика». В колишньому Союзі воно було одним з найпотужніших (10 тисяч тонн продукції за рік), а в Україні — єдиним. Отож ім'я, так би мовити, мало завжди. Хоча давалося воно непросто. Взяти хоча б таке: спочатку підприємство належало до союзного відомства, потім його перепідпорядкували республіканському міністерству, а забезпечення сировиною залишили за Москвою. Спробуй узгодь дії начальства у двох столицях! Оте «поділяй і владарюй» далося взнаки й після здобуття Україною самостійності: в Росії найпотужніші чаєфасувальні фабрики увійшли до складу фінансової групи «Альфа-Эко», а заодно було «прихвачено» й імпорт чайної сировини, яку до того для всіх підприємств, в тому числі й одеського, здійснювало об'єднання «Союзплодоімпорт» (Москва). Одеситам відмовили у поставках, їм довелося самим торувати шляхи до далеких країн. А тут ще «рідна» «Укроптбакалія» відмовилася закуповувати фасований чай для подальшого розміщення у роздрібній торговій мережі України. Все це, зрозуміло, не могло негативно не позначитися на діяльності чаєрозважувальної фабрики, а потім — з травня 1994 року і АТ «Одеса-чай».

— Власне, — каже В.Білоус, — для того й реорганізувалися в акціонерне товариство, щоб самостійно розв'язувати всі оті вузли — щодо поставок сировини, реалізації готової продукції, асортиментної політики.

Так АТ «Одеса-чай» поступово долає труднощі. Налагодивши прямі зв'язки з фірмами Індії, Шрі-Ланки, Індонезії, Аргентини, Єгипту, ряду інших країн, одесити тепер закуповують чайну сировину на власний вибір безпосередньо з плантацій чи на тамтешніх аукціонах,що значно здешевлює готову продукцію. Розфасовуючи чай в торгову упаковку від 2 до 600 грамів, організували збут через регіональну дилерську мережу. Створюють власні філії в інших містах.

Нині фахівці АТ створюють нові неповторні чайні «букети», що задовольняли б найвибагливіші й найрізноманітніші смаки. Поряд з уже відомими споживачам сортами чаю — таких, як «Шість днів у дорозі», «Сонячна доріжка», «Елефант», «Суданська роза», «Давним давно», — нещодавно налагодили випуск чаїв серії «Кавалер», ароматизованих лимоном, полуницею, вишнею, ананасом. Розроблено цілу серію так званих адресних сортів чаю: для вихованців дошкільних закладів — «Комашка», для школярів — «Знову двійка!», прикордонників та митників — «Кордонна сторожа», військовослужбовців — «Поручик Ржевський», лікувальних закладів — «Доктор Пирогов», й навіть для... парламенту — «Козацьке коло». А ще — сувенірний чай «Привіт з Одеси!» тощо.

І новим, і традиційним сортам одеського чаю нині доводиться конкурувати з імпортними. Однак це лиш спонукає дедалі поліпшувати якість своєї продукції, знижувати її вартість, дбати про надійність,зручність та дизайн упаковки. Ось що про переваги продукції «Одеса-чай» каже начальник відділу сертифікації Одеського центру стандартизації, метрології й сертифікації Людмила Крикун:

— «Одеса-чай» одержала річний сертифікат відповідності, тобто тут обслідувано не просто окремі партії чаю, як є з імпортом, а загалом умови виробництва, що гарантують постійну високу якість всієї продукції.

...Вкидаю пакетик «Кавалера» до чашки,заливаю кип'ятком — і... Ні, ті пахощі, той смак треба відчути самому, словами його ніяк не передати.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

«Очі матері — мій світ»

У ВИДАВНИЦТВІ «Музична Україна» побачила світ нова збірка поезій відомого композитора і поета Олександра Білаша. Пропонуємо кілька поезій із цієї збірки.

Джерело

***

Очі матері — мій світ.
Через нього бачу.
Скільки зим і скільки літ —
І сміюсь, і плачу.
Очі матері — тепло.
Холод і завія.
Днів щасливих джерело,
Розпач і надія.
Очі матері — мій світ.
Через нього бачу.
Скільки зим і скільки літ —
І сміюсь, і плачу.

***

Їй завжди щиро співчували
Сусіди з ближнього двора.
І праву й ліву лінчували —
По той бік і по цей Дніпра.
Ділили і не поділили.
Неділене — не поділить.
Хотіли вбить — і не убили,
Одне лишилось —
підпалить...
Усі річки і Чорне море,
Ставки, озера, криниці,
Щоб заспівало пісню горе,
Над гробом з свічкою в руці.
Щоб недаремно співчували...
Братам і сестрам
во Христі,
Псалми у небі зазвучали,
І впали сутінки густі.
Та враз розсіялася ніч —
Мов із руїн повстала Січ.

***

В душі порвались
і зів'яли струни,
Що для пісень
розрадою були.
Замовкли,
не відлунюються луни,
Що донедавна
день і ніч гули...
Минає все —
біблійна мудрість каже.
Усе на білім світі —
маята.

Але чому ж
так смуток в'яже
І підступа
до горла гіркота?!
Невже живеш для того,
щоб померти.
І не лишити
пам'ять по собі?
Щоб все життя
одного плуга перти,
Та ще і вдячним
буть на це судьбі...
По-різному
в історію приходять.
І неоднаково
до неї йдуть
І ті, що безроздільно
верховодять,
І ті, що перед ними
спини гнуть.
Лишаються не тільки
Герострати,
Що пам'ять людську
спопелили злом.
А й ті, що за життя
зуміли стати
Своїй землі
опорою й крилом.

Повертаємося до надрукованого

БІРЮЧИЙ ОСТРІВ: ПОСТРІЛИ І ВІДЛУННЯ

(Початок на 1-й стор.).

Надворі літо. Автомашини рухаються до Азовського моря, на Арабатську Стрілку, а то й на косу Бірючий Острів. Часом вони проїжджають вулицями міста, неподалік приміщення Генічеської райдержадміністрації. У голови її Геннадія Заїченка, який дивиться з вікна у бік моря, настрій аж ніяк не літній. Хтось постійно поширює чутки, що його ось-ось знімуть. І так протягом року.

Нагадаю читачам, що в номері «Голосу України» за 8 липня 1995 року в матеріалах «Відлуння пострілів на Бірючому» і «Кому наступив на п'яти Геннадій Заїченко» розповідалося про тяжке поранення мого співрозмовника внаслідок вчиненого на нього замаху, про пікантні подробиці полювання за долари на тварин на косі Бірючий Острів, що має статус національного парку, про спроби місцевого керівника навести тут лад.

Виступи газети все-таки помітили, щоправда, здебільшого у столичних інстанціях. З допомогою центральних правоохоронних відомств торік було заарештовано осіб, підозрюваних у скоєнні злочину. Дев'ять місяців тривало слідство, і ось, нарешті, відбулися перші засідання обласного суду, який розглядає цю справу. І хоча простою її не назвеш і сподіватися на швидке її завершення не випадає, але чи не вперше в республіці вдалося конкретно вийти на вбивство на замовлення. Лікарі теж постаралися, щоб Заїченко видужав і зосередився на занедбаних внаслідок його хвороби районних проблемах.

Та після одужання Заїченку живеться несолодко. Тільки-но став до роботи, як до району почастішали комісії з Херсона, Києва. Приводи для приїзду були різні. Та впало у вічі: багато охочих «зловити» найменше порушення, поставити під сумнів стиль керівництва у районі. Якщо вже вдавалося щось відкопати, то з висновками не барилися.

Ось характерні факти. На Херсонщині перевіряли практику використання бюджетних позичок і коштів, наданих агропромисловому комплексу. Тільки 50 відсотків боргу, як зазначається в офіційному документі, повернули товаровиробники за одержані матеріально-технічні ресурси концерну «Украгротехсервіс». Серед найбільших боржників названо Великоолександрівський, Горностаївський, Бериславський та інші райони. Значна заборгованість (понад 2000 млрд. крб.) у Горностаївському, Голопристанському, Новотроїцькому, Верхньорогачицькому, Каланчацькому районах тощо. Мешканці Генічеська ніде в лідерах не значаться. Але голова облдержадміністрації Віталій Жолобов, тепер уже колишній, у листопаді 1995 року видав розпорядження, в якому був пункт: порушити перед Президентом України питання про звільнення з посади голови Генічеської держадміністрації. За які гріхи? З'ясувалося, серед боржників виявили один генічеський колгосп.

У березні 1996 року, скориставшись з перебування Заїченка у відрядженні, начальник райсільгоспуправління Олександр Акименко розпорядився «перегнати» кошти, надані для матеріально-технічного забезпечення сівби, в комерційну фірму. Лише завдяки кмітливості голови адміністрації району вдалося впоратися з сівбою зернових та інших культур. Заїченко здійняв шум на всю область, намагався звільнити з роботи винних. Але, хоч як дивно, саме йому перепало від пана Жолобова.

Не ідеалізуватиму порівняно молодого генічеського керівника. Йому, мабуть, не вистачало досвіду в доборі помічників, не зміг він примусити енергійно працювати своїх заступників, сам брався за складні питання, пов'язані з наповненням бюджету, виплатою зарплати вчителям і лікарям, «вибивав» пальне для хліборобів. Майже постійно він у відрядженнях то у віддалених селах району, то за його межами. Однак такі недоробки легко відшукати в будь-якому районі. Та в немилість до обласного начальства Заїченко потрапив не лише через це. Є інші, до речі, добре перевірені версії.

Безперечно, що морального тиску він зазнавав у зв'язку з подіями на Бірючому Острові. Ця коса стала для нього справжньою драмою. Що, здавалося б, ця заповідна територія, клаптик екзотичної суші серед ласкавого моря, з невеличкими озерцями, зарослями трав прибережної флори? Географи досліджують рух пісків, ботаніки збирають гербарій, фотолюбителі знімають ландшафти... Але не цим вабить вона до себе. Це затишне місце давно уподобали для відпочинку й полювання державні та партійні мужі. Колись тут щедро приймали Микиту Хрущова, високих союзних і республіканських чиновників. І намагалися їм будь-що догодити. І не дай Боже дозволити собі якийсь «прокол». Тоді найбільше перепадало районному начальству. Бо як приймеш гостей, так і до тебе ставитимуться «нагорі». І в нову, не застійну, епоху Геннадій Заїченко гостро відчув усю складність свого становища як «хазяїна». Тим паче, що охочих відпочити й полювати вистачало і в області, і за її межами. Та Заїченко з самого початку грав не за правилами, не вписувався в узвичаєні стереотипи поведінки господаря заповідних угідь. І поплатився за це: стріляли вже не тварин — стріляли в нього. Ледве вижив.

— На косу дедалі частіше приїжджали Віталій Жолобов і його заступник Володимир Путін, — розповів колишній заступник голови райвиконкому Володимир Ларіонов. — Приїжджали на полювання підряд кілька вихідних днів. Нам це набридло. Треба було гостей нагодувати, напоїти. Заїченко не витримав такого марнування часу, а за перебування гостей заплатив сам...

***

Коли цей матеріал готувався до друку, стало відомо, що Заїченка таки звільнили з роботи. Перелічені в розпорядженні Президента порушення з боку голови райдержадміністрації, якщо глибше їх вивчити, звірити з офіційними документами (є серед них підписані звільненим Жолобовим), наштовхують на певні роздуми. Але не будемо нині влаштовувати полеміку з тими, хто готував цей документ. Це тема іншого виступу. Сам Заїченко припускає, що тепер, після цього давно «запланованого» звільнення, повністю розчищено шлях для майбутніх веселих поїздок на косу Бірючий Острів. Чи шкодує він, що все так обернулося? Ні. Бо за все доводиться платити. І за принциповість — теж...

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсонська область.

Вітчизняний стиль

ВОДА ЖИВА І МЕРТВА

ОСТАННІМ часом багато говорять і пишуть про корисність побутових фільтрів для очищення води в домашніх умовах. Ще б пак! Варто заглянути до чайника з кип'яченою водою — ніякого чаю не захочеш. На поверхні — плівка, а на дні й поготів — піщані дюни. Як не подумати про захист власного організму? Та, шкода, не з кожного вікна видно річку, річечку або навіть струмочок, які «живлять» водопровідні артерії. Адже вода в них уже давно не жива, а напівмертва, вона втратила колишню чистоту і прозорість. То чи не відвертає побутовий фільтр громадську думку від надзвичайно гострої проблеми очищення стічних вод і забруднення водоймищ?

Тетяна Трифонова, інженер-еколог.
Ровеньки Луганської області.

Відповісти нашій читачці, а заразом і прокоментувати ситуацію зі споживанням у побуті питної води, яка перетворилася мало не на головний чинник ризику для здоров'я людей, ми попросили провідного співробітника кафедри вірусології Київського державного інституту вдосконалення лікарів Івана БОЙКА.

— Справді, питна вода дуже позначається на здоров'ї й тривалості життя людей. Серед основних забруднювачів води, в якій уже виявлено 1500 хімічних сполук, — солі важких металів, радіонукліди, пестициди, хлорорганічні сполуки. Надходячи до організму навіть у невеликих кількостях, вони справляють аж ніяк не сприятливий вплив, а за певний час, нагромаджуючись, перетворюються на канцероген. Особливе місце займають патогенні бактерії та віруси. Відомо понад сто видів вірусів, які виділяються з організму людини й забруднюють вододжерела. Ці віруси спричинюють різноманітні захворювання: гастроентерит, гепатит, менінгіт, кардит, серозні — менінгіт і поліомієліт. Як правило, типові безсимптомні інфекції. А приховані форми захворювань особливо небезпечні для оточення. Якщо інфекційний гепатит з яскраво вираженими клінічними симптомами (жовтяниця) легко діагностувати спеціалістам, то понад 80 % кишкових розладів залишаються етіологічно нерозшифрованими. Відомо, що частка вірусних діарей становить 44 %, бактеріальних — 22 %, мішаних — 15 %.

Запобігти розповсюдженню інфекційних захворювань з водним чинником передавання можна, лише вдосконалюючи очищення води як на очисних спорудах, так і в побуті. Причому одне має бути продовженням іншого. Що маємо на увазі?

Питна вода з водоочисних споруд усе одно ще не придатна до споживання, оскільки до водогінної мережі через тривалу експлуатацію труб чи їх пошкодження потрапляє чимало забруднень: різноманітні мікроорганізми, солі заліза та інших металів, токсичні органічні та неорганічні сполуки. Тому воду слід доочистити. З цією метою й розроблено побутові фільтри.

Вважати, що фільтри «відвертають громадськість від великої проблеми забруднення водоймищ», ніяк не можна. Це ланки єдиного ланцюга заходів охорони здоров'я. А максимально очищена вода — запорука здоров'я як людини, так і довкілля, в якому все взаємопов'язане.

Нещодавно київські вчені розробили побутовий фільтр нового покоління — «Кристал», який має, за нашою оцінкою, найкращі показники очищення питної води. Фільтроелементи «Кристала» містять високоактивні природні сорбенти. Саме тому він надійно очищає воду від хлорорганічних сполук, іонів важких металів, солей заліза, пестицидів, радіонуклідів, нітратів, нафтопродуктів, а також затримує холерний вібріон. Це — практично єдиний фільтр, що працює як саморегульована система. Адже дуже важливо знати, коли фільтр вичерпав свій ресурс, тобто більше не очищує воду. У «Кристалі» в такому разі вода просто не проходить крізь фільтроелементи, і тоді їх слід замінити на нові із запасного комплекту. Це може статися після фільтрування 50, 100, 200 літрів води, та ви будете цілковито певні, що послуговуєтесь надійним пристроєм, який гарантовано звільняє воду від хвороботворних вірусів, а не якимось пристосуванням заради уявного самозаспокоєння. Фільтр компактний, встановлюють його лише на крані, він має дванадцять комплектів запасних змінних фільтроелементів.

Вірусологів цей фільтр зацікавив ще й тим, що міг би стати прототипом фільтрувальних пристроїв для індикації вірусів у водних середовищах з різним ступенем забруднення. Він дуже ретельно «відціджує» забрудники і просто незамінний при моніторингу вірусів в об'єктах довкілля.

Залишається тільки шкодувати, що на потік його виготовлення досі не поставлено. Є лише кілька аптек у Києві, де можна придбати «Кристал». Та завдяки саме таким очисникам запобігають багатьом захворюванням не тільки вірусної етіології. А запобігши захворюванню в собі, легше й ефективніше боротися з хворобами довкілля.

МАЙЖЕ 90 літ виповнюється відтоді, як згас останній промінь у мудрих очах талановитої письменниці. До цієї сумної дати (а вона припадає на липень наступного року) вінницька обласна письменницька організація взялася виповнити останнє бажання письменниці.

Розповідає голова обласної організації СПУ поет Михайло Каменюк.

— Уже чотири роки, — каже Михайло Феодосійович, — ми виношуємо ідею про перенесення праху письменниці з Нальчика, де її поховано. Та чим ближче розв'язок, тим більше проблем. Одну з них, чи не найголовнішу, стосовно місця перепоховання, здається, вже розв'язано. Втім, не будемо забігати наперед.

Поховати в Україні

Такий був останній заповіт Марка Вовчка

Допитливий читач, мабуть, запитає: а де ж сам заповіт? Якими були останні слова письменниці? Такі самі питання автор ставив співрозмовникові. У відповідь Михайло Каменюк подав журнальну публікацію «Невиконане побажання Марка Вовчка» у двомісячнику «Україна» за 1927 рік (№3) під редакцією академіка М. Грушевського. Публікацію цілком присвячено заповіту, про який дізнаємося уже на самому початку статті. Читаємо: «Марко-Вовчок (Марія Олександрівна Вілинська, Марковичча за першим чоловіком), вийшовши вдруге за М.Д. Лобач-Жученка, проживала останні роки свого життя в маленькій садибі свого другого чоловіка під Нальчиком (тоді Терської, тепер Кабардино-Балкарської автономної області). Тут вона й померла 28 липня (за ст.ст.) 1907 року, і в цій же садибі в городі похована. Вмираючи, вона заповідала, щоб її труну було перенесено на Україну, а садиба, де вона прожила останні роки, щоб служила культурним українським завданням».

А далі було таке. «Сповнюючи побажання своєї дружини, М.Д. Лобач-Жученко звернувся до українських культурних установ і до товариства «Просвіта», до «Українського наукового товариства» тощо. Але в яких умовах жили тоді, в 1908—1914 роках, ці установи і все українське громадянство? Залізний обруч царського режиму стискав українське життя, поставивши своїм завданням задавити його на смерть... І тому сповнення останніх побажань Марка Вовчка відкладаються».

Попри все чоловік продовжував нагадувати слова дружини, сказані нею на смертному одрі. Він зрозумів: не на ту пам'ять, як їй уготувала доля, заслуговує геній письменниці. «...Садибу, де жила й почила, наша покійна письменниця, під час революції реквізовано, потім муніципалізовано, в садибі уряджено майстерню для виробу шкіри і т.д., могилу знищено, штахети забрано на паливо, хрест вирвано з постаменту, самий постамен розбито. Прикладаючи всі зусилля, щоб одстояти могилу від останнього знищення, М.Д. Лобач-Жученко разом із сином покійниці Богданом Марковичем (нині професором Ломоносівського університету у Москві), заразом старалися заінтересувати громадські установи долею цілої садиби, що призначалася Марком Вовчком на культурно-освітні завдання, а стала місцем розплоду свиней і всякої іншої тварини. Місцева преса також нагадувала «українським народам» сумну долю свого останнього пристановища великої української письменниці».

Чи була в ті далекі часи спроба перепоховання письменниці? «...Сього року Академія наук, вислухавши доповідь у сій справі нинішнього редактора листів Марка Вовчка О.К. Дорошкевича, постановила занятися сією справою і звернутися до різних установ: Укр. Наук, У.Б. наукових робітників, Нарком здоров'я і ін., просячи прийняти в свій захист садибу й могилу покійної письменниці та помогти сповненню її передсмертних побажань.

Укр. Наука в сій справі дійсно удалася до Раднаркому Кабардино-Балкарської області й одержала, скільки нам відомо, її повну згоду. Редакція «України»... звертається з гарячим поклоном до установ і організацій України: не дати проминути двадцятиліття смерті великої нашої письменниці без сповнення її останнього побажання: нехай тіло нашого «кроткого пророка» спочине в рідній землі й її останнє пристановище буде пристановищем всього того доброго, світлого, людяного, чим була перейнята його творчість».

Та роки минали...

Перше ніж відправити матеріал до редакції, ще раз зайшов до будинку, в якому розташовуються вінницькі письменники. М. Каменюк з радістю повідомив приємну новину: «Міськвиконком дав дозвіл на проведення перепоховання. І саме в тому місці, яке ми обрали...» — «У Немирові?» — «Ви маєте рацію, місто, де зійшла творча зоря письменниці, цілком заслуговує на це. Однак у нас дещо інший задум».

У тихому куточку Вінниці, неподалік Південного Бугу — музей-садиба ще одного велета нашої літератури — Михайла Коцюбинського. Сюди, у затишок дерев, що віночком обступив будинок, в якому жив Великий Сонцепоклонник, швидше всього, і повернеться Марко Вовчок. «Плануємо спорудити на території музею-садиби своєрідний пантеон, — додає співрозмовник, — щоб до храму приходили нащадки — на поклін до двох великих майстрів слова».

М. Каменюк повідав про телефонну розмову, що її мав мер Вінниці Дмитро Дворкіс із Нальчиком. Як і в 1927-му, про що згадувалося вище, у Кабардино-Балкарії не заперечують проти перепоховання. Взагалі вінничанам легко говорити з Нальчиком: упродовж багатьох років ці області єднали тісні узи дружби. До речі, серед колишніх побратимів — і Липецька область. Написавши ці назви, мимоволі зловив себе на думці: згадані місця так чи інакше пов'язані з М. Вовчком: біля Липецька вона народилася, на Вінниччині розпочала творчий шлях, у Нальчику...

За непросту справу взялися у Вінниці. Без підтримки Спілки письменників не обійтися. Добре, коли б підставили плече культурологічні організації й товариства, та сама «Просвіта», скажімо. Добру нагоду засвідчити свій патріотизм мають «нові українці», чого тільки коштуватиме оренда літака! Гадаю, не обійтися і без Міністерства закордонних справ, адже роботи виконуватимуть на території іншої держави. Передовсім від старань названих щойно організацій залежатиме відповідь на питання, чи повернеться нарешті Марко Вовчок в Україну.

Віктор СКРИПНИК

Вінницька область.

Кам'яна душа

ЖИТТЯ для Олександра Ранчукова постало у трьох вимірах — «соціалка», природа та архітектура. Філософія фотографа Ранчукова егоцентрична: «Нікуди не втекти від соціально-побутових проблем, я — частина природи і знаходжу в ній душевну рівновагу, я — городянин, який існує у кам'яно-скляному контексті...»

Майстер міського пейзажу не вважає себе фотохудожником. Він просто фотограф. Не постановник, не режисер життя (надто велика відповідальність), не коректор його. Ранчуков знімає натуру, що сама по собі — прекрасна.

Довгий час працюючи штатним фотографом у науково-дослідному інституті архітектури та містобудування, Олександр ілюстрував спеціалізоване видання «Будівництво та архітектура». Фіксував на плівці «за службовим обов'язком» творіння зодчих та штамповану продукцію соцбудівництва. За глибоким переконанням маестро, архітектура віддзеркалює світогляд митця та відображає соціально-економічне та навіть політичне нашарування часу. Приміром, кам'яні кулі. На Круглоуніверситетській чи на Московському мосту вони мають тільки одну точку опори. Здається, торкнешся — покотиться. А ось біля президентського палацу — кулі-моноліти, що міцно тримаються на кількох лапах- підпорах, мов непохитна влада монарха. До речі, немає у Києві вже багатьох будівель і цілих архітектурних ансамблів. Але вони збереглися — в архіві фотографа. (Маючи доступ до стратегічного плану реконструкції міста, Олександр фіксував на плівку ті об'єкти будівництва, що їх належало знищити).

Біля фотографічних полотен Ранчукова можна медитувати годинами.

Колись Олександр показав своєму знайомому знімок ліпнини, що прикрашає його власний під'їзд. Той довго розмірковував, що це за будинок потрапив у кадр Ранчукова. Після цього випадку неуважний шанувальник прекрасного вже блукає містом, задерши голову. Одного разу згаданий знайомий задивившися на балюстраду старовинного особняка, викликав цікавість перехожих. Біля «роззяви» зібрався натовп, який жадав гострих відчуттів. Яким же було загальне розчарування, коли з'ясувалося, що той — просто милувався на архітектурну витонченість, а не на суб'єкт міського суїциду...

Фотороботи Олександра Ранчукова довгий час лежали «у шухляді». Особливо у державних замовників не мали попиту його соціальні «зупинені миттєвості». Торік у Католицькій академії міста Шведте, що у Німеччині, фотограф презентував одразу дві свої експозиції — «соціалку» та природу. Там світосприйняття українського майстра об'єктива оцінили не тільки естети, але й історики.

Проект видання спеціального фотоальбому став своєрідним підсумком захоплення фотографа темою міського пейзажу. Одначе розкрити кам'яну душу Києва широкому загалові Олександру Ранчукову найближчим часом, на жаль, не вдасться — брак фінансів може згубити навіть найблагороднішу ідею.

Ольга ВАУЛІНА.

Спорт

Журналісти в гостях у динамівців

Футбольна база київського «Динамо» в Кончі- Заспі, яка приймає вже не одне покоління гравців цього клубу, у найближчі роки зміниться до невпізнання, пообіцяв президент АТ «ФК «Динамо» (Київ)» Григорій Суркіс. У цей замисел Григорієм Михайловичем і його діловими партнерами вже вкладено близько 18 мільйонів доларів, на які будують споруду площею в десять тисяч квадратних метрів, три футбольні поля. Однак це ще не остання крапка у планах відомих бізнесменів. Висококласна команда повинна мати все потрібне для ефективного тренувального процесу, каже Григорій Суркіс, і вже тим більше не залежати від погоди. Саме тому планують також будівництво манежу під дахом і ще три футбольні поля. «Маючи таку інфраструктуру, — сказав президент клубу, — ми вже можемо організувати тут інтернат, де навчатимуться 40—50 найобдарованіших дітей, приймати національну й олімпійську збірні».

А першу чергу грандіозної футбольної будови завершать уже у вересні, «думати над проектуванням» якої, за словами Григорія Суркіса, починав ще Валерій Лобановський...

— Ми вкладаємо величезні кошти у ці та інші проекти для того, щоб сучасна динамівська інфраструктура могла служити футбольному господарству всієї країни, — сказав на закінчення Григорій Суркіс. — Тільки тоді можна розраховувати на різке підвищення рівня майстерності футболістів.

Ця розмова президента АТ «ФК «Динамо», Київ» з журналістами відбулася під час презентації Опікунської ради динамівського клубу. Її, нагадаємо, створили у скрутний період, коли київське «Динамо» через нечесні ігри іспанського судді було дискваліфіковане з єврозмагань. Очолив цей орган відомий і авторитетний політик, перший Президент незалежної України Леонід Кравчук. Він був присутній на цій зустрічі.

Переглянули відеофільм відомого журналіста Деві Аркадьєва про Опікунську раду і події, які виникли навколо популярної української команди минулої осені.

Виграв — відпочивай. В Еміратах

Першість країни з футболу. Перша ліга. 43-й тур: Динамо-2 — Нафтохімік. 3:1. Венглинський, 14, 61, Єсін, 34 — Ющук, 50. Ратуша — Поліграфтехніка. 0:2. Максимов, 66, Сахаров, 81. СК Одеса — Шахтар. 1:1. Кулієв, 78 — Ладейко, 70. Металург — Сталь. 2:1. Катеруша, 35, Закарлюка, 73 — Плахотін, 19. Буковина — Хімік (Ж). 4:1. Олійник, 26, Мглинець, 38, 72, Білоус, 76 — Софілканич, 87. Кристал — Поділля. 5:1. Микуляк, 24, Агарін, 27, Кобзар, 43, Грицай, 47, Шкурупій, 85 — Мацюк, 57. Скала — ФК Львів. 0:2. Стопець, 5, Луцишин, 36. Закарпаття — Верес. 1:0. Баранов, 15. Металіст — Явір. 0:1. Липинський, 18. Хімік (С) — Нафтовик, 5:0. Мор, 3, 63, з пенальті, Скорик, 55, Симбірьов, 75,78. Матч 44-го туру: Ворскла — Дніпро. 2:0. Чуйченко, 9, Соболь, 58.

Переможниця турніру «Ворскла» фактично розпочала готуватися до виступів у вищій лізі. Провівши достроково матч із «Дніпром», полтавці подалися до Об'єднаних Арабських Еміратів, де активно відпочинуть.

А решта клубів в останньому турі має остаточно з'ясувати свої місця в турнірній таблиці. Звісно, східцем вище, східцем нижче — це ні слави, ні медалей не принесе. Проте про свій імідж в очах уболівальників думає багато хто. Приміром, футболісти «Металурга» вирішили довести, що в наступному сезоні вони складуть конкуренцію алчевській «Сталі». Порадували шанувальників результативністю гравці «Буковини», «Кристалу» і сіверськодонецького «Хіміка». Гадаю, що ці команди вже живуть новим чемпіонатом, а тому старий закінчують на високій ноті.

Ось як розташувалися в турнірній таблиці команди перед останнім туром: Ворскла — 103 очка, Буковина — 92, Сталь — 80, Поліграфтехніка — 75, Металург — 71, Динамо-2 — 70, Хімік (С) — 68, Шахтар — 64, Нафтовик, Поділля — по 62, ФК Львів — 61, Явір, Кристал — по 60, Хімік (Ж) — 58, Нафтохімік — 55, Верес — 53, Закарпаття — 49, СК Одеса — 44, Металіст — 39, Дніпро — 22, Ратуша — 17, Скала — 8.

Матчі завершального, 44-го, туру відбудуться 28 червня.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Вниманию акционеров открытого акционерного общества «Днепрокислород»

20 августа 1996 года, в 19 часов в помещении Дворца культуры «Металлург», по адресу: Днепропетровск, ул. Косиора, 27, состоится первое общее собрание акционеров ОАО «Днепрокислород».

Регистрация акционеров будет проводиться 20 августа 1996 года в помещении Дворца культуры «Металлург» с 8 до 10 часов.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Отчет финансово-хозяйственной деятельности, утверждение итогов деятельности в 1995 году и план на 1996 год.
2. Отчет ревизионной комиссии.
3. Выборы правления ОАО.
4. Выборы наблюдательного совета ОАО.
5. Выборы ревизионной комиссии ОАО.
6. Внесение изменений и дополнений в устав ОАО.
7. Утверждение положений:
об общем собрании акционеров;
о правлении;
о наблюдательном совете;
о ревизионной комиссии.

Изменения и дополнения в повестку дня собрания принимаются правлением до 5 июля 1996 года.

Для участия в собрании акционеров должны представить регистрационной комиссии документ, удостоверяющий личность;

представители юридических лиц — доверенность на право участия в собрании;

выписку из реестра акционеров.

В случае невозможности личного участия в собрании акционер может передать право голоса другому лицу по доверенности.

Для получения справок и необходимой информации обращаться в отдел по работе с акционерами по адресу: 320037, г. Днепропетровск, ул. Кислородная, телефон: 27-69-09; факс 27-20-52.

Арбитражный суд г. Севастополя (335000, г. Севастополь, пл. Восставших, 6) возбудил дело № 156/4 о признании банкротом совместного предприятия «Атон» (335000, г. Севастополь, ул. Героев Сталинграда, д. 35, кв. 152), р/счет 468810 в АКБ «Ажио».

Jan & Co

GoldStar
Panasonic TEFAL
SHARP Moulinex
PHILIPS Roadstar

ДИЛЕР В СТРАНАХ БАЛТИИ, БЕЛОРУСИИ, УКРАИНЕ И МОЛДОВЕ

ОФИЦИАЛЬНЫЙ ДИЛЕР GoldStar В ЛИТВЕ

Торговый центр *Jan & Co*
Офис: Ерфурто 30, Вильнюс 2043, Литовская Республика
Факс.: (8-0122) 45 41 76, 26 94 53
Тел.: (8-0122) 26 85 12, 26 86 27, 26 85 70

ОПТОВАЯ ПОСТАВКА ТЕЛЕ, АУДИО И ВИДЕО ТЕХНИКИ
ПО САМЫМ НИЗКИМ ЦЕНАМ В РЕГИОНЕ, ПРЯМО ОТ ПРОИЗВОДИТЕЛЯ
МИНИМАЛЬНАЯ ПАРТИЯ - 20 000 USD

Организация реализует со склада в г. Днепропетровске

ШИНЫ
и АККУМУЛЯТОРЫ

для грузовых и легковых автомобилей, сельхозтехники, погрузчиков и мотоциклов.

Самовывоз и вагонные поставки.

Тел.: (0562) 44-00-44, 44-54-48; факс 44-24-06.

Предприятие «Днепрторгкомцентр» реализует со склада в Днепропетровске

АВТОШИНЫ

для грузового, легкового и с/х транспорта.

Тел.: (0562) 78-69-07, 78-69-06.
Тел./факс (0562) 78-46-93.

НАСОСИ
ГЛИБИННІ

ЕЦВ 4",5", 6", 8", 10", 12"

ТА ПОБУТОВІ

зі складів в Бучі та по Украині
(50 моделей,станції керування та захисту,спецдріт)

Тел. у Києві: (044) 276-25-88
Тел. у Бучі: (04497) 52-4-02

Дзвоніть нашим регіональним представникам:
Чернівецька обл., Новоселиця: (03733) 2-06-49, 2-06-58
Черкаська обл., Лисянка: (04749) 2-26-80, 2-24-82
Волиньска обл., Горохів: (03379) 2-28-33, 2-13-89
Хмельницкая обл., Виньковці: (03846) 2-14-92
Чернігів: (04622) 2-40-15
Черкаси: (0472) 42-30-67
Дніпропетровська обл., Жовті Води: (05652) 2-76-52, 2-46-17
Чернівці: (03722) 2-19-64

"ПРИП'ЯТЬ"

ПОРШНЕВЫЕ ГРУППЫ

для 25 типов двигателей

(гильза, поршень, палец, кольца) + вкладыши + прокладки для грузовых, легковых автомобилей, тракторов и сельхозтехники отечественного производства

ПЛУНЖЕРНЫЕ ПАРЫ, РАСПЫЛИТЕЛИ, ФОРСУНКИ

для дизельных двигателей

Оформление и отгрузка за 10 минут
«ЗВО» г.Киев, ул.Улитина, 43 (9.00-17.00)
Тел.: (044) 452-12-15, 450-91-95

Краны
Погрузчики
Экскаваторы
Подъемники
Бульдозеры
Двигатели

УЖЕ 25 ЛЕТ НАС ЗНАЮТ В УКРАИНЕ!

Польские строительные и дорожные машины и запчасти к ним *предлагает:*

ПВТ «БУМАР» — Варшава

Адрес в Польше: ***PHZ «Bumar» Spfka z o. o. Al. Jana Pawfa 11, № 11; 00-828 WARSZAWA.***
Тел. (4822) 620-46-61; факс (4822) 24-94-15

Предст-во в Украине: 252055, г. Киев, пр. Победы, 22, кв.12.
Тел./Факс: (044) 274-22-71. Телекс: 131130 WEH UX.

Найстаріше в Україні колективне підприємство «Баранівський фарфоровий завод» проводить літній розпродаж фарфорових виробів за зниженими цінами (на 20%). Широкий вибір столових, кавових та чайних сервізів, різних наборів, тарілок та інших предметів широкого вжитку.

Звертатися за телефонами: 4-23-77, 4-24-49; факс 4-23-31, 4-24-49.

ПРОДАЄМО
у м. Чернівці

КВАРТИРИ

звичайного та поліпшеного планування у цегляних та сейсмостійких панельних будинках.

Тел. (03722) 4-41-21, 7-19-95.

Арбітражний суд Чернівецької області (Чернівці, вул. Кобилянської, 14) порушив справу № 3-47-12/б про банкрутство відкритого акціонерного товариства «Меблева фабрика» (Чернівці, вул. Хотинська, 2; р/р 301506 в РУ ПІБ, МФО 356163).

Претензії кредиторів приймають судом протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Постоянно со склада

запасные части

к автомобилям и тракторам
Оптовые скидки
Широкий ассортимент
Бартерные сельхозпродукты
Выполнение индивидуальных заявок.

Возможна поставка продукции с отсрочкой платежа.
Расширяем дилерскую сеть по всем регионам Украины.

АО «Госпрозрахунок», тел. (05447) 4-32-76, 421-73.
245780, г. Конотоп Сумской обл., ул. Островского, 16.
р/с 467412 в ПИБ г. Конотопа.
МФО 337386, код ОКПО 14010841.

Арбитражным судом Крыма (333000, Симферополь, ул. К. Маркса, 18) возбуждены дела о признании банкротами:

— № 644-3000 Евпаторийского агентства АО «Таврическая страховая компания» (Евпатория, площадь Моряков, 1), р/счет 467539 в Евпаторийском филиале АКБ «Интерконтбанк»;

— № 645-3 АО «Мегаплан» (Евпатория, ул. Демышева, 119, кв. 64), р/счет 000467059 в Евпаторийском филиале АКБ «Интерконтбанк»;

— № 646-3 000 «Запад» (Евпатория, ул. Интернациональная, 115), р/счет 467824 в Евпаторийском филиале «Крым-банк»;

— № 694-8 ЧПФ «Триада» (Евпатория, проспект Ленина, 56), р/счет 000644333 в Евпаторийском отделении банка АК «Украина»;

— № 692-8000 «Деппель» (Евпатория, ул. Чапаева, 29/31), р/счет 1467071 в Евпаторийском отделении АКБ «Укрсоцбанк».

Претензии кредиторов и возможных санаторов принимаются Арбитражным судом Крыма в месячный срок со дня опубликования объявления.

Арбітражний суд Черкаської області (м. Черкаси, бульвар Шевченка, 307) порушив справу № 448/8 про банкрутство малого приватного підприємства «Опікун».

Адреса боржника: 258560, м. Шпола Черкської області, вул. Слобідська, 10, розрахунковий рахунок 000644105 у Шполянському відділенні АК АПБ «Україна», МФО 354284.

Фирма «Д. И. О» Лтд (Киев) сообщает о переводе салона мебели «Планетарий» на улицу Саксаганского, 67-б, тел. 220-70-02.

Приносим извинения нашим заказчикам и просим обращаться по указанному адресу.

Закрите акціонерне товариство «Геотон», зареєстроване виконавчим комітетом Печерської районної Ради народних депутатів Києва, свідоцтво № 21551299 від 02.06.1995 р., повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймають протягом двох місяців.

Луганская кондитерская фабрика — фирма «Локонд»

приглашает региональных представителей (юридические и физические лица) для реализации кондитерских изделий (карамель, конфеты, шоколад, печенье, вафли, сувенирные наборы) на территории Украины и в странах СНГ. Оплата услуг в процентном отношении — от объема реализованной продукции.

Готовы рассмотреть любые предложения по созданию дилерской сети и фирменных магазинов.

Не упускайте свой шанс, бизнесмены.

Звонить по телефону: 55-65-38, коммерческий директор Тертычный В. М.

Арбітражний суд Києва (Київ, вул. Б. Хмельницького, 44В) порушив справу № 2/147 про визнання банкрутом МПП «Чап» (юридична адреса: Київ-68, вул. Драгоманова, II, кв.208), зареєстроване в держадміністрації Дарницького району Києва, розрахунковий рахунок № 2468117 в Дарницькому відділенні Укрсоцбанку, реєстраційний № 0092—839 МП.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбітражний суд Києва (Київ-30, вул. Б. Хмельницького, 44В) порушив справу № 17/134 про визнання банкрутом СП «Титаник» (юридична адреса: Київ, вул. Райдужна, 29, кв.90), зареєстроване в держадміністрації Дарницького району Києва, розрахунковий рахунок № 606266 в ОПЕРУ АПБ «Україна», розрахунковий рахунок 1468435 в Дарницькому відділенні УСБ, реєстраційний номер 115-899-СП.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Як ся маєте!

АНТРАКТ

ПОНАД два роки, як Людмила Сморгачова не виходить на сцену Національної опери. І рідше, ніж будь-хто, з'являється в театрі. Першим її балетом була «Попелюшка», останнім — «Спляча красуня». Танцюючи її, вона ще не знала, що виступ прощальний. Але підсвідомо була готова до всього. Протанцювавши 25 років, балерина переходить на помісячну систему відліку — безвідносно до того, в якій вона формі, хоч і близькій до бездоганної. Кожний місяць може стати останнім. Захворівши, Сморгачова випала з обойми. Її попросили звільнити гримубиральню.

Народна артистка України, володарка срібної медалі на конкурсі в Москві, золотої в Токіо. Ще танцюючи, вона взялася підготувати до конкурсу імені Сержа Лифаря Ірину Дворовенко, яка отримала на конкурсі гран-прі й нині за кордоном. Недавно Сморгачова зайшла до театру, а там нова охорона. Не знаю, чи збережуться імена бравих охоронців в історії, як імена декотрих скромних користувачів службового входу, але Людмилу Сморгачову до театру не пустили — минулорічна перепустка. Нової вона так і не замовила...

— Пані Людмило, перехід від статусу людини, що танцює, до статусу людини, яка вчить танцювати чи ставить танець, мабуть, однаково драматичний у всьому світі?

— У всьому світі танцюють, скільки можуть. Звичайно, коли можуть добре. Коли починають танцювати погано, зникає сенс продовжувати фінансування — і все. Жодних особистісних стосунків, на яких у нас грунтується майже все. Хтось комусь подобається, хтось ні. Можна послатися на вік і...

— Хто де з «ваших» нині?

— Таякіна — художній керівник хореографічного училища. Прядченко танцює і працює у театрі як педагог. Хилько, можливо, танцює, але в театрі не працює. Литвинов — балетмейстер в театрі.

— Хто був найкращим партнером? Чи не важливо, як танцюють навколо, важливо — як танцюєш ти?

— Для мене це важливо. Люблю, коли гарно танцюють. Це надихає. А коли танцюють погано — дратує. Є люди, які люблять, коли оточення танцює гірше, щоби мати яскравіший вигляд. А найнадійнішим партнером, мабуть, був Прядченко.

— Якщо не секрет, чому ви все-таки так рідко з'являєтесь у театрі?

— Ви знаєте, неприємно. Щоразу приходиш туди й хочеться...

— Плакати, так?

— Робота — інша річ. А просто приходити тяжко.

— Ви відчуваєте в собі потенціал педагога?

— Так. І були результати! До Дворовенко я працювала з іншою молоддю. Ірина ще з училища була «зіркою» і прийшла до такого етапу, коли ніби й популярність є, і якісь титули, але треба щось міняти. Її щастя, що вона це зрозуміла. Можливо, спрацювало те, що вона збиралася за кордон, а там мильні бульбашки не проходять. Вона звернулася до мене. Я подивилася декілька спектаклів, і нічого, крім роздратування, вона в мене не викликала. Справа навіть не в ній. З училища виходять ще такі сирі — вони отримують лише основу, а все інше наростає в театрі. За два роки вона перетанцювала практично всі спектаклі. І що? Почали працювати — жодного готового. Все починали спочатку: як вийти, як побігти, як подивитися, що вона, власне, в цій сцені робить.

— Ми плавно перейшли до проблем київської «школи».

— Київське хореографічне училище розташоване на Сирці. Єдине училище в Україні. І місцезнаходження, і сама споруда малопридатні для нормальної роботи.

— Де ви працюєте?

— Маю декілька годин у школі мистецтв. І працюю з випускницею училища Віолеттою Сидоренко. Все.

— На сцені відчувалося, що ви — боєць. Я здивована. В житті цього нема.

— Ця бойовитість проявлялася, коли треба було відстоювати принципові речі, що стосувалися всіх. А воювати за себе незручно.

— Давайте про приємне. Ваші найекзотичніші гастролі?

— Мабуть, арабські країни. Індія. До речі, тоді діяло обмеження: закордонні гастролі — не більш як два місяці на рік.

— Нині непогано було б запровадити протилежне обмеження: хоча б два місяці — вдома. А з другого боку, прихильники перманентних гастролів усе-таки і себе показують, і Україну пропагують, і зі світовими тенденціями знайомляться.

— Поїхати до Лондонського театру чи Нью-Йорк сіті балет престижно, але коли ах, у Франції, ах, в Італії показують спектаклі в кінотеатрах чи на спортивних аренах...

— Ваш шестирічний син пробує танцювати?

— Ні. Він намагається грати на скрипці — як тато.

— Може таке статися, що ви колись сядете за мемуари?

— Не люблю надмірної відвертості.

Розмову вела
Людмила МИКИТЮК.

На фото: Кармен Людмили Сморгачової.

Запитували — відповідаємо

Пільги — поняття географічне

Дочка навчається в Путивльському медучилищі Сумської області. Тимчасово там прописана. До навчання постійно мешкала в селі, яке належить до зони радіоактивного забруднення (IV категорія). Чи має вона право на пільги, коли одержуватиме закордонний паспорт?

Тамара МІЩЕНКО.

Хотіївка
Корюківського району
Чернігівської області.

Як повідомив міністр Мінчорнобиля України В.Холоша, відповідно до декрету Кабінету міністрів «Про державне мито» від сплати державного мита під час одержання закордонного паспорта звільнено громадян, віднесених до четвертої категорії постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, коли вони постійно працюють і мешкають або постійно мешкають на території зони посиленого радіоекологічного контролю (в нашому разі це Хотіївка) за умови, що станом на 1 січня 1993 року вони прожили чи відпрацювали в цій зоні не менш як чотири роки.

Саме цієї «постійності» вашій дочці бракує. Підстав для пільг під час одержання закордонного паспорта в даний момент вона не має.

У категорії 2 — власна гордість

Маю посвідчення учасника ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС 1986 року (категорія 2). Після оформлення інвалідності 1994 року видали посвідчення «громадянина, який постраждав унаслідок Чорнобильської аварії» (категорія 1). Чи правильно це?

Іван САВЧЕНКО.

Блідка
Іванківського району
Київської області.

Як повідомив міністр Мінчорнобиля України В.Холоша, п.I ст.14 Закону «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» визначає категорії постраждалих осіб для встановлення пільг та компенсацій. Такими особами є: інваліди з числа учасників ліквідації аварії і постраждалих від катастрофи (ст.10 та 11), щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою; хворі внаслідок аварії на променеву хворобу, — категорія 1. Отже, порушення законодавства в частині видачі посвідчення нема.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Сироти, єднайтеся! Бо пролетарі вже спробували...

Благодійною асоціацією «Дорослий дитячий будинок» і харківською міською соціальною службою для молоді «Довіра» створено довідник з проблем соціального захисту дітей-сиріт. Видання унікальне. Знедолені діти або ті, хто бажає їм допомогти, знайдуть тут необхідні відомості в галузі права, соціального захисту, пільг. Зібрано адреси, телефони, назви обласних, міських, районних, державних і громадських організацій, які мають відношення до проблем сиріт. Довідник надійде в дитбудинки, інтернати, бібліотеки... Його можна буде придбати. А вихованцям дитбудинків та інтернатів, що вступають у доросле життя, його вручатимуть під час випуску. До речі, унікальна й сама асоціація «Дорослий дитячий будинок» — ініціатор створення лоції для сиріт. Вона об'єднала колишніх вихованців дитбудинків — задля допомоги вихованцям нинішнім.

Жити стане краще, жити стане комунікабельніше

Розпорядженням Кабінету міністрів для міжнародного пасажирського автомобільного сполучення відкрито пункти пропуску через державний кордон України з Угорською Республікою — Вилок і Лужанка. Наразі в митників і прикордонників поліпшиться самопочуття, а в пасажирів — перспективи.

Другим був чернець Макарій

Якось не вистачає часу українцям, щоб зупинитися і глянути в глибини історії, яких, як і глибин океанських, ще ніхто не дістався. Наші сусіди, білоруси, справедливо вважають, що їхню «Біблію руску» (першу друковану білоруську книжку) Франціск Скорина видав 1517 року в Празі. А ми розпочинаємо історію книгодрукування з «Апостола», якого видав 1574 року у Львові Іван Федоров. Але технічна й художня якість спонукає замислитись, а чи не було у львівського «Апостола» попередників. Тим більше, що в Москві, звідки прибув Федоров, книгодрукування залишило помітні сліди значно пізніше...

І справді, книгодрукування українською мовою розпочалося в Україні задовго до Федорова та білорусів. Навіть коли забути нашого істинного першодрукаря Швейцпольта через його неслов'янське походження і не згадувати перші книги, видані в Кракові давньоукраїнською майже за сто років до львівських першодруків Федорова. Таємниці монастирських стін відкривають для нас те, що 10 листопада 1508 року чернець Макарій у Бухаресті видрукував давньоукраїнською мовою «Літургікона» — першу друковану книжку Румунії. Так само 1510 року з'явився «Октоїх», а 1512 — «Євангеліє». Коли в 1551—1553 роках Федоров працював у Москві над виданням «Апостола», Пилип Молдован видрукував «Євангеліє» українською та румунською мовами (паралельні тексти). Цей факт пояснюється тим, що в обох князівствах — Молдові та Волощині — давньоукраїнська була державною мовою.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

- ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 344041.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311116.